

V Bruseli 14. 10. 2015
COM(2015) 497 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Obchod pre všetkých

Smerom k zodpovednejšej obchodnej a investičnej politike

OBCHOD PRE VŠETKÝCH

Smerom k zodpovednejšej obchodnej a investičnej politike

Úvod

1. Obchod a investície sú silným motorom pre rast a tvorbu pracovných miest

1.1. Výkonnosť EÚ v oblasti obchodu je na vysokej úrovni

1.2. Program EÚ v oblasti obchodu a hospodárstva zvyšuje prínosy obchodu

2. Účinná politika, ktorá rieši novú hospodársku realitu a plní svoje prísľuby

2.1. Reakcia na nárast globálnych hodnotových reťazcov

2.2. Plnenie sľubov: vykonávanie, presadzovanie, malé podniky a pracovníci

3. Transparentnejšia obchodná a investičná politika

3.1. Užšia spolupráca s členskými štátmi, Európskym parlamentom a občianskou spoločnosťou

3.2. Otvorenejší proces tvorby politiky

4. Obchodná a investičná politika založená na hodnotách

4.1. Prístup, ktorý pružnejšie reaguje na očakávania verejnosti, pokiaľ ide o právne predpisy a investície

4.2. Obchodná agenda na podporu trvalo udržateľného rozvoja, ľudských práv a dobrej správy vecí verejných

5. Program budúcich rokovaní zameraných na usmernenie globalizácie

5.1. Posilnenie multilaterálneho obchodného systému

5.2. Napomôcť napredovanie bilaterálnych vzťahov

Záver

Úvod

Po zdĺhavej a bolestnej recesii je teraz výzvou pre EÚ podporovať tvorbu pracovných miest, rast a investície. Ide o jednu z najdôležitejších politických priorít Komisie. Obchod je jedným z mála dostupných nástrojov na posilnenie hospodárstva bez zaťažovania štátnych rozpočtov, podobne ako štrukturálne reformy vykonávané členskými štátmi a činnosť vykonávaná v rámci investičného plánu EÚ ⁽¹⁾.

EÚ má dobré predpoklady na využitie obchodnej a investičnej politiky v prospech tohto cieľa, ako aj v prospech podnikov, spotrebiteľov aj pracovníkov. EÚ je najväčším svetovým vývozcom a dovozcom tovaru a služieb dohromady, najväčším zahraničným priamym investorom a najvýznamnejšou destináciou priamych zahraničných investícií (PZI). EÚ je tak najväčším obchodným partnerom približne 80 krajín a druhým najdôležitejším partnerom ďalších 40 krajín. Mala by využiť túto silu v prospech svojich občanov, ako aj v prospech obyvateľov v iných častiach sveta, najmä v najchudobnejších krajinách sveta.

Zmeny v spôsoboch fungovania svetového hospodárstva si však vyžadujú odlišný spôsob formovania obchodnej politiky. Dnešný hospodársky systém, ktorý je vo svojej podstate globálny a digitálny, je založený na medzinárodných hodnotových reťazcoch, v rámci ktorých sa koncepcia, návrh a produkcia uskutočňujú v niekoľkých etapách naprieč mnohými krajinami.

Obchodná a investičná politika Európskej únie musí ešte viac zohľadniť túto skutočnosť a všetky formy interakcie spoločností EÚ so zvyškom sveta. V súčasnosti napríklad čoraz viac vzrastá cezhraničný obchod so službami. Služby sú tiež úzko prepojené s tradičným výrobným odvetvím. V dôsledku toho obchod čoraz viac zahŕňa cezhraničný pohyb osôb a informácií, nielen tovaru. Takto obchod ešte viac prispieva k výmene myšlienok, zručností a inovácií. Obchodná politika EÚ musí takéto výmeny uľahčovať.

Účinná obchodná politika by okrem toho mala byť v súlade s rozvojovou a širšou zahraničnou politikou EÚ, ako aj s vonkajšími cieľmi vnútorných politík EÚ, aby sa tak vzájomne posilňovali. Vplyv obchodnej politiky má závažné dôsledky na geopolitický priestor a naopak. Okrem toho, obchodná politika spolu s rozvojovou spoluprácou sú silným hnacím motorom rastu v rozvojových krajinách. EÚ zotrvá vo svojich obchodných politikách na svojom dlhodobom záväzku, pokiaľ ide o trvalo udržateľný rozvoj, čo prispieje k novo dohodnutým globálnym cieľom udržateľného rozvoja v rámci Agendy 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj ⁽²⁾. Obchodná politika napokon posilňuje fungovanie vnútorného trhu EÚ tým, že prepája pravidlá jeho fungovania s globálnym obchodným systémom.

V posledných rokoch sa diskusie o obchode zintenzívnili. O obchodnú politiku sa teraz zaujíma oveľa širšia verejnosť, pričom mnohí ľudia majú obavy, pokiaľ ide napr. o regulačnú ochranu a potenciálny vplyv na pracovné miesta. Diskusia sa sústredila do veľkej miery na Transatlantické obchodné a investičné partnerstvo (TTIP). Toto oznámenie sa však neobmedzuje len na túto oblasť záujmu, ale skúma širšiu obchodnú agendu Európskej únie. Komisia však vypracovala závery z diskusie o TTIP, ktoré sú relevantné pre širšiu obchodnú politiku EÚ. Základná otázka, ktorá bola predmetom diskusie, znie: „Komu má slúžiť obchodná politika EÚ?“ Z tohto oznámenia je zrejmé, že obchodná politika EÚ má slúžiť všetkým. Jej cieľom je zlepšiť podmienky pre občanov, spotrebiteľov, pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby, malé, stredné a veľké podniky a najchudobnejšie rozvojové krajiny a rieši obavy tých, ktorí majú pocit, že globalizácia ide na ich úkor. Hoci obchodná politika musí vykazovať prínos v oblasti rastu, zamestnanosti a inovácií, musí byť tiež v súlade so zásadami európskeho modelu. Stručne povedané, je potrebné vnieť do nej dostatočnú mieru zodpovednosti. Musí byť účinná, aby skutočne prinášala hospodárske príležitosti. Musí byť transparentná a verejne kontrolovateľná. Musí podporovať a hájiť európske hodnoty.

⁽¹⁾ Oznámenie Európskej komisie „Investičný plán pre Európu“, COM(2014) 903.

⁽²⁾ Organizácia Spojených národov, „Transforming our world — The 2030 Agenda for Sustainable Development“ („Premena nášho sveta: Program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030“).

1. Obchod a investície sú silným motorom pre rast a tvorbu pracovných miest

1.1. Výkonnosť EÚ v oblasti obchodu je na vysokej úrovni

Obchod ešte nikdy nemal väčší význam pre hospodárstvo EÚ. Nedávna kríza ukázala, že obchodovanie by mohlo byť stabilizujúcim faktorom v ťažkých časoch. Keď bol domáci dopyt EÚ slabý, obchod zmiernil recesiu prostredníctvom nasmerovania dopytu od rastúcich ekonomík späť do Európy. Obchod bude dokonca ešte významnejším zdrojom rastu v budúcnosti. Očakáva sa, že približne 90 % celosvetového hospodárskeho rastu v najbližších 10 až 15 rokoch sa bude tvoriť mimo Európy. Hospodárske oživenie sa bude musieť konsolidovať prostredníctvom silnejších väzieb s novými centrami globálneho rastu.

Predaj do zahraničia sa stáva čoraz významnejším zdrojom pracovných miest pre Európanov. Vývoz mimo Európskej únie stojí v súčasnosti za viac než 30 miliónmi pracovných miest – o dve tretiny viac ako pred 15 rokmi – čo znamená, že vývoz teraz podporuje takmer jednu sedminu pracovných miest v Európe. Tieto pracovné miesta si vyžadujú vysokokvalifikovaný personál a sú nadpriemerne platené. Sú rozmiestnené vo všetkých členských štátoch EÚ a sú priamo, ako aj nepriamo spojené s vývozom mimo EÚ. Napríklad 200 000 pracovných miest v Poľsku, 140 000 v Taliansku a 130 000 v Spojenom kráľovstve je prepojených s nemeckým vývozom mimo EÚ. Francúzsky vývoz mimo EÚ podporuje 150 000 pracovných miest v Nemecku, 50 000 v Španielsku a 30 000 v Belgicku. Prínosy plynúce z obchodu tak zasahujú oveľa väčší priestor, ako si väčšinou uvedomujeme⁽³⁾.

Vývoz podporuje tiež európske malé a stredné podniky (MSP). Viac ako 600 000 MSP, ktoré zamestnávajú viac ako 6 miliónov ľudí, priamo vyváža tovar mimo EÚ, čo predstavuje jednu tretinu vývozu EÚ. Medzinárodná angažovanosť týchto podnikov posilňuje ich konkurencieschopnosť a umožňuje im diverzifikáciu trhov. Mnohé ďalšie MSP vyvážajú služby alebo vyvážajú nepriamo ako dodávatelia iných väčších spoločností. Stále viac MSP má ambície vyvážať v budúcnosti, keďže vývoz býva často najrýchlejším spôsobom na dosiahnutie rastu a vytvorenie nových pracovných miest.

Vývozné príležitosti majú kľúčový význam pre odvetvia, ktoré prechádzajú štrukturálnymi zmenami, napr. pre agropotravinárske odvetvie⁽⁴⁾. Progresívne reformy v spoločnej poľnohospodárskej politike umožnili poľnohospodárskemu odvetviu, aby sa stalo viac trhovo orientované, medzinárodne konkurencieschopné a aby reagovalo na nové trhové príležitosti.

Dovoz je rovnako dôležitý. Otvorenie hospodárstva EÚ obchodu a investíciám je významným zdrojom zvýšenia produktivity a súkromného investovania, ktoré EÚ naliehavo potrebuje. Prostredníctvom dovozu sa naše hospodárstvo obohacuje o myšlienky a inovácie, nové technológie a špičkový výskum. Dovoz je prínosom pre spotrebiteľov, keďže má za následok znižovanie cien a rozširovanie možností výberu. Nižšie náklady a väčší výber vstupov priamo prispieva ku konkurencieschopnosti spoločností EÚ doma aj v zahraničí.

Rozvoj globálnych hodnotových reťazcov všeobecne poukazuje na vzájomnú súvislosť medzi dovozom a vývozom. Je všeobecne známe, že výroba v EÚ je závislá od dovozu energie a surovín. Často sa však zabúda na to, že to isté platí pre diely, súčiastky alebo kapitálový tovar, napríklad strojové zariadenia. Všetky tieto výrobky tvoria 80 % dovozu EÚ. Sú nevyhnutné na fungovanie hospodárstva a konkurencieschopnosti spoločností EÚ. Podiel dovozu na vývoze EÚ vzrástol od roku 1995 o viac ako polovicu.

Investície sú nevyhnutné. Investície do zahraničia pomáhajú európskym spoločnostiam zlepšiť ich konkurencieschopnosť. Vďaka investíciám zo zahraničia je v EÚ zamestnaných 7,3 milióna ľudí. Investície v oboch smeroch sú kľúčovou súčasťou infraštruktúry, ktorá spája európske hospodárstvo s globálnymi hodnotovými reťazcami. „Investičný plán EÚ pre Európu“ sa zameriava na podporu investícií, ktoré boli v roku 2014 na úrovni o 15 % nižšej ako pred krízou. Kľúčovou požiadavkou je inteligentnejšie využívanie nových a existujúcich finančných zdrojov. Medzinárodní partneri musia zohrávať kľúčovú úlohu v tomto procese. Podporu tomu by mala v súlade s cieľmi a prioritami stratégie Európa 2020 poskytnúť politika EÚ v oblasti PZI⁽⁵⁾.

⁽³⁾ Európska komisia, dokument GR TRADE „How trade policy and regional trade agreements support and strengthen EU economic performance (Ako obchodná politika a regionálne obchodné dohody podporujú a posilňujú hospodársku výkonnosť EÚ)“, marec 2015.

⁽⁴⁾ Potravinový dodávateľský reťazec v EÚ poskytuje 47 miliónov pracovných miest, 7 % HDP a predstavuje viac ako 7 % tovarového vývozu EÚ.

⁽⁵⁾ Oznámenie Európskej komisie „Zhodnotenie vykonávania stratégie Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho

Spoločnosti EÚ sú vysoko konkurencieschopné na globálnej úrovni. EÚ má preto veľmi dobrú východiskovú pozíciu, aby profitovala zo zvýšenej medzinárodnej angažovanosti. Od začiatku tohto storočia sa vývoz európskeho tovaru takmer strojnásobil, t. j. zaznamenal zvýšenie o približne 1,5 miliardy EUR. Podiel EÚ na svetovom vývoze tovaru zostáva nad 15 % jeho celkového objemu, pričom sa od prelomu storočí, kedy bol na úrovni tesne nad 16 %, len mierne znížil. Toto je potrebné vnímať v kontexte vzostupu Číny, ktorej podiel na svetovom vývoze tovaru za rovnaké obdobie vzrástol z 5 % na viac než 15 %. Vzhľadom na túto skutočnosť je výkonnosť EÚ výnimočná. Je tiež lepšia než výkonnosť porovnateľných hospodárstiev. Spojené štáty americké zaznamenali štvornásobne väčší pokles svojho podielu než Európa, keď pôvodný podiel Spojených štátov na svetovom vývoze tovaru klesol z viac než 16 % v roku 2000 (tá istá úroveň ako EÚ) na menej ako 11 %. Pokles zaznamenalo aj Japonsko, ktorého podiel sa znížil na polovicu, a to z 10 % na 4,5 % na globálnom trhu vývozu tovaru.

1.2. Program EÚ v oblasti obchodu a hospodárstva zvyšuje prínosy obchodu

S cieľom zvýšiť schopnosť EÚ ťažiť z obchodu a investícií Komisia vypracovala ambiciózný dvojstranný program, ktorý dopĺňa angažovanosť EÚ vo Svetovej obchodnej organizácii (WTO). EÚ uzavrela s partnermi na všetkých kontinentoch bilaterálne dohody o voľnom obchode a o niektorých ešte rokuje⁶. Zatiaľ čo platné dohody o voľnom obchode sa pred desiatimi rokmi vzťahovali na menej ako štvrtinu obchodu EÚ, v súčasnosti sa vzťahujú už na viac ako jednu tretinu obchodu EÚ. Ak sa uzatvorí všetky dohody, o ktorých sa v súčasnosti rokuje, mohli by sa všetky dohody o voľnom obchode spolu vzťahovať až na dve tretiny obchodu EÚ. Toto je zďaleka najambicióznejší obchodný program v dnešnom svete.

Dohoda o voľnom obchode medzi EÚ a Južnou Kóreou je ukázkovým príkladom dohôd novej generácie, aké EÚ dokáže vyrokovať, ako aj konkrétnych výsledkov, aké môžu takéto dohody prinášať. Ide o najambicióznejšiu obchodnú dohodu, akú kedy EÚ vykonávala, s odstránením takmer 99 % ciel na oboch stranách v priebehu piatich rokov a riešením necolných prekážok obchodu. Táto dohoda presahuje dohodu o voľnom obchode medzi Spojenými štátmi a Južnou Kóreou. Za štyri roky sa vývoz tovaru z EÚ zvýšil o 55 %, čo viedlo k ďalšiemu vývozu v hodnote 4,7 miliardy EUR za prvé tri roky. Vývoz výrobkov automobilového priemyslu sa viac než strojnásobil. Dlhotrvajúci obchodný deficit EÚ sa teraz zmenil na prebytok. Podiel EÚ na juhokórejskom dovoze vzrástol z 9 % na 13 %, zatiaľ čo podiel Spojených štátov zostal stabilný a podiel Japonska sa znížil o 2 %.

Obchodná politika však môže pomôcť len vtedy, ak bude podporená domácimi reformami. Štrukturálne reformy, obmedzenie byrokracie, zlepšenie prístupu k finančným prostriedkom a zvýšenie investícií do infraštruktúry, zručností, výskum a vývoj sú nevyhnutnými predpokladmi na ďalšie posilnenie schopnosti Únie čerpať výhody z otvorených trhov. Investičný plán EÚ spája tieto reformy na úrovni EÚ a posilní konkurencieschopnosť európskych podnikov, najmä MSP. Súčasne nedávne skúsenosti ukázali, že štrukturálne reformy zavádzané členskými štátmi sa takisto zúročia v podobe lepších obchodných výsledkov. Európsky semester je preto dôležitým nástrojom na maximalizáciu synergií medzi obchodom a vnútroštátnymi politikami.

2. Účinná politika, ktorá rieši novú hospodársku realitu a plní svoje prísľuby

2.1. Reakcia na nárast globálnych hodnotových reťazcov

Globálne hodnotové reťazce znamenajú, že k obchodnej politike už nemožno pristupovať len z úzko merkantilistického uhla pohľadu. Zvyšovanie nákladov na dovoz znižuje schopnosť spoločností predávať na svetových trhoch. Je potrebné lepšie chápať prepojenia. Uchýlenie sa k protekcionistickým opatreniam neprinesie žiadne výhody, dokonca ani v súčasnej ťažkej hospodárskej situácii.

---

⁶ rastu“, COM(2014) 130.

⁶ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_118238.pdf

Obchodná politika EÚ musí posilniť postavenie Európy v rámci globálnych dodávateľských reťazcov. Musí podporovať celé spektrum hospodárskych činností, prostredníctvom ktorých Európania vytvárajú a predávajú hodnoty. Patrí sem výroba komponentov, ako aj konečných výrobkov, ktorá má kľúčový význam ⁽⁷⁾, rovnako ako služby, výskum, dizajn a marketing, montážna činnosť, distribúcia a údržba.

Obchodná politika EÚ, ktorá je už prispôsobená tejto realite, sa už posunula ďalej od tradičných rokovanií o clách. Charakterizuje ju celostný prístup so zameraním sa na zásadné otázky v súvislosti s verejným obstarávaním, hospodárskou súťažou vrátane dotácií alebo sanitárnych a fytosanitárnych prekážok. Výdavky v rámci verejného obstarávania predstavujú napríklad 15 až 20 % celosvetového HDP. Investície do infraštruktúry a iných typov verejného obstarávania v rozvíjajúcich sa a rozvinutých hospodárstvach budú pravdepodobne hlavnou hnacou silou hospodárskeho rastu v nadchádzajúcich rokoch. Zatiaľ čo EÚ postupne integruje a otvára svoje trhy, spoločnosti EÚ stále zápasia s diskrimináciou a obmedzeniami v zahraničí. Preto je potrebné zabezpečiť rovnaké podmienky prístupu na trh, a to sa dá čiastočne dosiahnuť prostredníctvom dohôd o voľnom obchode a rokovanií o prístúpení nových krajín k Dohode WTO o vládnom obstarávaní (GPA).

Obchodná politika však bude musieť riešiť širší okruh problémov, ak si má EÚ zabezpečiť svoje miesto v globálnych hodnotových reťazcoch. To si vyžaduje, aby sme podporovali obchod so službami, uľahčovali digitálny obchod, podporovali mobilitu odborníkov, riešili regulačnú nesúrodosť, zabezpečili prístup k surovinám, chránili inovácie a zabezpečovali pružnosť colnej správy. V rámci spoločnej stratégie v rôznych oblastiach hospodárskej politiky sa bude tiež vyžadovať zodpovedné riadenie dodávateľských reťazcov (pozri 4.1.1 a 4.2.3) a riešenie agresívneho presúvania podnikových ziskov a vyhýbania sa daňovým povinnostiam, ktoré využívajú rozdrobenosť hodnotových reťazcov. Komisia pristupuje k tomuto problému použitím rozličných politických nástrojov. Obchodné dohody podporujú úsilie o podporu medzinárodných noriem transparentnosti a dobrej správy vecí verejných.

2.1.1. Podpora obchodu so službami

Služby predstavujú približne 70 % HDP EÚ a zamestnanosti a sú čoraz dôležitejšou súčasťou medzinárodného obchodu. V minulosti bolo väčšinu služieb možné dodávať len na miestnej úrovni. Vďaka technológiám sa situácia zmenila, pričom úroveň vývozu služieb EÚ sa za 10 rokov zdvojnásobila a v roku 2014 predstavovala až 728 miliárd EUR. Okrem toho, výrobné podniky v súčasnosti čoraz viac nakupujú, produkuje a predávajú okrem služieb ako takých služby, ktoré im umožňujú predávať ich výrobky. Toto udomácnenie sa služieb vo výrobnom odvetví sa za posledné roky významne rozšírilo. Služby v súčasnosti predstavujú takmer 40 % hodnoty výrobkov vyvázaných z Európy. Približne jedna tretina pracovných miest vytvorených vďaka vývozu priemyselného tovaru existuje v skutočnosti v spoločnostiach poskytujúcich pomocné služby, ako sú napr. doprava a logistika. V prípade komplexných zariadení, ako sú stroje, veterné turbíny alebo zdravotnícke pomôcky, sú služby ako inštalácia, podpora, odborná príprava a údržba súčasťou balíka. Mnoho ďalších obchodných, poisťovacích, telekomunikačných a dopravných služieb je tiež potrebných.

Nárast služieb súvisiacich s výrobou si žiada stále väčší dôraz na liberalizáciu služieb v rámci EÚ, ako aj vo zvyšku sveta. Je čoraz dôležitejšie zlepšiť prístup na trh pre výrobný priemysel a služby vo vzájomnej spojitosti. Znamená to posun od tradičného uvažovania, ktorého príkladom je skutočnosť, že záväzky liberalizácie tovaru a služieb sa v súčasnosti riešia v obchodných rokovaniach oddelene. Napríklad mobilita ľudí, ktorí poskytujú služby, môže podporiť predaj tovarov a služieb, a zjednodušenie digitálneho obchodu a toku dát podporuje spoločnosti poskytujúce tovary, ako aj spoločnosti poskytujúce služby.

Uľahčenie obchodu so službami si vyžaduje aj otvorenosť voči priamym zahraničným investíciám. Viac ako 60 % priamych európskych investícií v zahraničí je napojených na obchod so službami. Medzinárodný obchod so službami si od spoločností vyžaduje, aby sa etablovali na zahraničných trhoch s cieľom poskytovať služby novým miestnym zákazníkom. WTO odhaduje, že dve tretiny takýchto služieb sa poskytujú na základe usadenia sa firmy v zahraničí. Vďaka investovaniu v zahraničí môžu spoločnosti poskytujúce služby ponúkať globálne riešenia aj zákazníkom v krajine svojho pôvodu a podporovať tak prepojenie výrobných spoločností a spoločností ponúkajúcich služby EÚ na globálne hodnotové reťazce. Toto prepojenie uľahčí rokovania EÚ týkajúce sa medzinárodného investovania, rovnako ako medzinárodná časť Investičného plánu pre Európu.

⁽⁷⁾ Oznámenie Európskej komisie „Za obnovu európskeho priemyslu“, COM(2014) 14.

EÚ je jedným z 25 členov WTO vedúcich rokovania o ambicióznejšej viacstrannej dohode o obchode so službami (TiSA). Spolu predstavujú už 70 % svetového obchodu so službami a TiSA by sa mohla stať odrazovým mostíkom na to, aby sa všetci členovia WTO posunuli vpred, pokiaľ ide o liberalizáciu služieb a predpisov o službách, čím by sa dosiahla rovnocenná úroveň s liberalizáciou v oblasti tovarov a predpisov týkajúcich sa tovarov. Okrem toho, prebiehajúce rokovania o dohode o environmentálnych tovaroch (EGA) by mali taktiež riešiť otázku služieb potrebných na to, aby sa uvedené tovary mohli účinne predávať cez hranice. EÚ tiež navrhla, aby sa rozvojový program z Dauhy (DDA) zameril na služby, ktoré do veľkej miery umožňujú obchod s tovarom.

Stanovisko EÚ, pokiaľ ide o verejné služby, zostáva nad'alej jednoznačné. Obchodné dohody EÚ nebránia a ani nebudú brániť vládam a štátnym správam, aby poskytovali, podporovali alebo regulovali služby v oblastiach, akými sú voda, vzdelávanie, zdravotníctvo a sociálne služby, ani nebudú brániť zmenám v politike týkajúcim sa financovania alebo organizácie týchto služieb. Obchodné dohody nebudú vyžadovať, aby vlády privatizovali akúkoľvek službu, ani nebudú vládam znemožňovať rozšíriť škálu služieb, ktoré ponúkajú občanom.

Komisia bude uprednostňovať obchod so službami, pričom sa bude usilovať o ambiciózne výsledky vo všetkých obchodných rokovaniach.

2.1.2. Uľahčenie digitálneho obchodu

Digitálna revolúcia rúca zemepisné a vzdialenostné bariéry, čo má obrovský dosah na hospodárstva a spoločnosti na celom svete. Pre obchod to predstavuje nové príležitosti, a to aj pre MSP a spotrebiteľov v EÚ, vďaka globálnemu trhu v oblasti elektronického obchodu, ktorého hodnota sa momentálne odhaduje na viac ako 12 biliónov EUR ⁽⁸⁾. Hoci náklady na zabezpečenie súladu s predpismi sú zvyčajne väčšie v cezhraničnom obchode pre menšie firmy ako pre tie väčšie, elektronické obchodovanie znamená, že aj malé online podniky môžu získať prístup k zákazníkom na celom svete. Ako najväčší svetový vývozca služieb má EÚ všetky predpoklady získať z digitálneho obchodu maximum výhod.

Digitálna revolúcia zároveň znamená nové obavy o ochranu spotrebiteľov a ich osobných údajov v rámci EÚ a na medzinárodnej úrovni. Komisia je odhodlaná zabezpečiť, aby základné práva občanov EÚ na súkromie a ochranu osobných údajov boli zaručené v plnej výške prostredníctvom pevného právneho rámca na ochranu údajov ⁽⁹⁾. Pravidlá spracovania osobných údajov nie sú predmetom rokovaní v rámci obchodných dohôd, ani nie sú týmito dohodami nijako ovplyvnené.

Digitálna ekonomika zároveň však znamená, že treba riešiť nové typy obchodných prekážok. Niektoré z týchto prekážok majú vplyv na spoločnosti konkrétne zamerané na obchod prostredníctvom digitálnych kanálov. Iné ovplyvňujú oveľa širšiu skupinu spoločností. Zhromažďovanie, uchovávanie, spracúvanie a prenos údajov (vrátane hospodárskych, finančných, štatistických a vedeckých informácií) a ich digitalizácia sa stali neoddeliteľnou súčasťou moderných podnikateľských modelov vrátane výrobných podnikov. V skutočnosti sú kľúčovými pre rozvoj globálnych hodnotových reťazcov. V dôsledku toho naberá voľný tok údajov cez hranice pre európsku konkurencieschopnosť celkovo na význame. Regulačná spolupráca, vzájomné uznávanie a harmonizácia noriem sú najlepšimi nástrojmi na riešenie výziev digitálnej ekonomiky.

Stratégia v oblasti jednotného digitálneho trhu ⁽¹⁰⁾ rieši mnohé z týchto otázok v rámci EÚ. Európske spoločnosti však stále čelia značným prekážkam na celom svete, napríklad netransparentným pravidlám, neodôvodneným vládnym zásahom, neopodstatneným požiadavkám v oblasti lokalizácie a ukladania dát. Bezpečnosť osobných údajov je kľúčová pre všetky spoločnosti, ktoré nakladajú s údajmi. Digitálne infraštruktúry, šifrovanie a spoločné normy sú takisto dôležité pre globálne hodnotové reťazce, a preto patria takisto do pôsobnosti obchodnej politiky. Okrem toho, niektoré kľúčové opatrenia v rámci stratégie v oblasti jednotného digitálneho trhu, napríklad európska iniciatíva cloud computingu a reforma v oblasti autorských práv, majú medzinárodnú dimenziu, ktorá by sa mohla riešiť v obchodných dohodách.

⁽⁸⁾ UNCTAD, Information Economy Report, 2015.

⁽⁹⁾ Európska komisia, „Návrh nariadenia o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov (všeobecné nariadenie o ochrane údajov)“, COM(2012) 11.

⁽¹⁰⁾ Oznámenie Európskej komisie „Stratégia pre jednotný digitálny trh v Európe“, COM(2015) 192.

Cieľom EÚ by malo byť vytvorenie rovnakých podmienok na globálnej úrovni, nediskriminácia a neexistencia neopodstatnených požiadaviek v oblasti lokalizácie dát. Európa by mala podporovať tento cieľ na bilaterálnych, plurilaterálnych a multilaterálnych fórach.

Komisia sa bude snažiť využiť dohody o voľnom obchode a TiSA na stanovenie pravidiel pre elektronický obchod a cezhraničné toky údajov a riešiť nové formy digitálneho protekcionizmu, v plnom súlade s predpismi EÚ v oblasti ochrany osobných údajov a bez toho, aby tým boli dotknuté tieto predpisy.

2.1.3. Podpora mobility a riešenie migrácie

Dočasný pohyb pracovníkov sa stal kľúčovým pre všetky odvetvia v záujme vedenia medzinárodného obchodu. Podporuje vývoz a poskytuje spôsoby, ako prekonať nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily. Obmedzenia mobility sú medzinárodne rozšírené a môžu znemožňovať čerpanie plných výhod, ktoré so sebou obchodné a investičné dohody prinášajú. Mobilita odborných pracovných síl nie je v rozpore so sociálnymi zákonmi a predpismi, ani s pracovným právom.

Hospodársky potenciál dočasného pohybu poskytovateľov služieb je osobitne zdôraznený v európskej migračnej agende ⁽¹¹⁾. Agenda takisto vyzýva na lepšie využívanie synergií medzi jednotlivými oblasťami politik s cieľom podnietiť spoluprácu tretích krajín v otázkach migrácie a utečencov ⁽¹²⁾. Obchodná politika by mala zohľadňovať politický rámec pre návrat a readmisiu neregulárnych migrantov.

Komisia:

- prerokuje ustanovenia týkajúce sa mobility priamo súvisiace s predajom konkrétnych tovarov a zariadení (napr. inžinierskych služieb alebo údržby) súbežne s rokovaniami o prístupe daných tovarov na trh;
-
- ponúkne, že začlení určité výhody smernice o vnútro podnikových presunoch ⁽¹³⁾ do obchodných a investičných dohôd výmenou za recipročné zaobchádzanie s európskymi pracovníkmi zo strany partnerov;
- využije preskúmanie smernice o modrej karte ⁽¹⁴⁾, aby posúdila možnosť začleniť podmienky vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín poskytujúcich služby na dočasnej báze v súlade so záväzkami EÚ v rámci obchodných dohôd;
- bude podporovať uznávanie odborných kvalifikácií v obchodných dohodách;
- bude lepšie využívať synergie medzi obchodnou politikou a politikou EÚ v oblasti návratu/readmisie a zjednodušenia vízového režimu s cieľom zabezpečiť lepšie výsledky pre EÚ ako celok a
- bude podporovať financovanie výmen, odbornej prípravy a iných programov budovania kapacít a portálov, ktoré uľahčujú efektívne využívanie ustanovení o mobilite v dohodách o voľnom obchode, z prostriedkov EÚ.

2.1.4. Posilnenie medzinárodnej spolupráce v oblasti regulácie

Požiadavky uplatňované na produkty a služby sa na celom svete značne líšia, niekedy kvôli kultúrnym rozdielom a spoločenskému výberu, ale často jednoducho preto, že regulačné prístupy sa vyvinuli izolovane. Takáto regulačná nesúrodosť znamená značné dodatočné náklady pre výrobcov, ktorí musia meniť svoje výrobky a/alebo ich podrobiť duplicitnému posudzovaniu zhody, ktoré nemá žiadnu pridanú hodnotu z hľadiska bezpečnosti, ani nie je inak verejne prospešné. V niektorých prípadoch ide len o skrytý protekcionizmus. Tieto náklady majú obzvlášť veľký význam pre MSP, pre ktoré môžu predstavovať neprekonateľnú prekážku prístupu na trh.

Hoci je jednoduchšie riešiť tieto otázky pri dvojstranných rokovaniach, regionálne a globálne riešenia majú väčší dosah. Posilnená medzinárodná regulačná spolupráca pomáha uľahčovať obchodovanie, zvyšuje celosvetové normy, zefektívňuje predpisy a pomáha lepšie využívať obmedzené zdroje. To sa musí uskutočniť

⁽¹¹⁾ Oznámenie Európskej komisie „Európska migračná agenda“, COM(2015) 240.

⁽¹²⁾ Oznámenie Európskej komisie „Akčný plán EÚ v oblasti návratu“, COM(2015) 453.

⁽¹³⁾ Smernica 2014/66/EÚ z 15. mája 2014, Ú. v. EÚ L 157.

⁽¹⁴⁾ Smernica Rady 2009/50/ES z 25. mája 2009, Ú. v. EÚ L 155.

takým spôsobom, ktorý neobmedzuje právo vlád konať v záujme dosiahnutia legitímnych cieľov verejnej politiky (pozri 4.1.1). Pokrok so strategickými obchodnými partnermi, ako sú napr. Spojené štáty americké a Japonsko, dá nový impulz práci v orgánoch, akými sú Európska hospodárska komisia Organizácie Spojených národov (EHK OSN), pokiaľ ide o motorové vozidlá, Medzinárodná konferencia pre harmonizáciu farmaceutických výrobkov alebo medzinárodné normotvorné orgány v oblasti sanitárnych a fyto-sanitárnych predpisov (napr. Codex Alimentarius pre potraviny). Medzinárodné organizácie pre normalizáciu (ISO, IEC, ITU) zohrávajú takisto dôležitú úlohu. WTO by mohla rozvíjať svoju úlohu pri podpore osvedčených regulačných postupov.

Komisia

- bude riešiť regulačné otázky ako prioritu v rokovaníach a usmerňovať k väčšej spolupráci na medzinárodných regulačných fórach pri súčasnom zachovaní prísnych európskych noriem.
- bude pokračovať vo svojom úsilí odstrániť necolné prekážky prostredníctvom presadzovania dohôd a regulačnej spolupráce.

2.1.5. Zabezpečenie účinného riadenia v colnej oblasti

Účinné riadenie pohybu tovarov prostredníctvom medzinárodných dodávateľských reťazcov je kľúčovou záležitosťou. Zabezpečuje sa ním uľahčenie obchodovania, ochrana finančných a hospodárskych záujmov EÚ a jej členských štátov, ako aj dodržiavanie obchodných predpisov. Agentúry v EÚ a na celom svete musia zvládať a minimalizovať širokú škálu rizík vyplývajúcich z celosvetového obchodu. Potrebné je zintenzívnenie výmeny informácií o rizikách (pri náležitom zohľadnení ochrany osobných údajov a obchodného tajomstva), ako aj koordinácia medzi colnými a inými orgánmi a užšia medzinárodná spolupráca. Uplatňovanie pravidiel na uľahčenie obchodu v rámci WTO a dvojstranných dohôd a ich zahrnutie do budúcich dohôd o voľnom obchode sú čoraz významnejšími aspektmi obchodnej politiky.

Komisia bude intenzívne využívať existujúcu vzájomnú administratívnu pomoc a v prípade obchodných partnerov EÚ bude podporovať využívanie programov pre schválené hospodárske subjekty v záujme riešenia rizík v globálnych dodávateľských reťazcoch.

2.1.6. Zabezpečenie prístupu k energii a surovinám

Vzhl'adom na závislosť EÚ od dovážaných zdrojov je pre konkurencieschopnosť EÚ kľúčovým prístup k energii a surovinám. Obchodné dohody môžu zlepšiť prístup stanovením pravidiel o nediskriminácii a tranzite, riešením požiadaviek na miestny obsah, podporou energetickej efektívnosti a obchodu s energiou z obnoviteľných zdrojov a zabezpečením toho, aby podniky vo vlastníctve štátu súperili s inými podnikmi za rovnakých podmienok podľa trhových zásad. Takéto ustanovenia musia plne rešpektovať zvrchovanosť každej krajiny v súvislosti s jej prírodnými zdrojmi a nesmú brániť opatreniam na ochranu životného prostredia vrátane boja proti zmene klímy.

Komisia bude ako súčasť rozsiahlejšej činnosti na vytvorenie európskej energetickej únie ⁽¹⁵⁾ a v súlade s iniciatívou v oblasti surovín ⁽¹⁶⁾ navrhovať začlenenie kapitoly o energii a surovinách do každej obchodnej dohody.

⁽¹⁵⁾ Oznámenie Európskej komisie „Rámcová stratégia odolnej energetickej únie s výhľadovou politikou v oblasti zmeny klímy“, COM(2015) 80.

⁽¹⁶⁾ Oznámenie Európskej komisie „Iniciatíva v oblasti surovín“, COM(2008) 699.

2.1.7. Ochrana inovácií

Tvorivosť, výskum a rozvoj majú zásadný význam pre hospodárstvo hodnotových reťazcov. Predstavujú tretinu pracovných miest v EÚ a 90 % vývozu EÚ (17). Sú však mimoriadne zraniteľné pre nedostatočnú ochranu a nedostatočné presadzovanie práv duševného vlastníctva v iných jurisdikciách a často podliehajú nútenému transferu technológií. MSP sú zvlášť zraniteľné. Obchodná politika EÚ musí podporovať inovatívne a kvalitné produkty prostredníctvom ochrany celého spektra práv duševného vlastníctva vrátane patentov, ochranných známkov, autorských práv, priemyselných vzorov, zemepisných označení, ako aj obchodných tajomstiev. Nejde len o zadefinovanie pravidiel a postupov, ale aj o zaručenie ich presadzovania.

Komisia:

- posilní ochranu a presadzovanie práv duševného vlastníctva v dohodách o voľnom obchode a vo WTO (18) a bude spolupracovať s partnermi v boji proti podvodom a
- bude naďalej presadzovať ambicióznú agendu celosvetového zdravia (19) a lepšieho prístupu k liekom v chudobných krajinách, tiež prostredníctvom trvalých výnimiek pre najmenej rozvinuté krajiny, pokiaľ ide o farmaceutické výrobky podľa dohody WTO o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva.

2.2. Plnenie sľubov: vykonávanie, presadzovanie, malé podniky a pracovníci

2.2.1. Lepšie vykonávanie

EÚ má uzavretú celosvetovo najširšiu škálu obchodných dohôd, teraz je nutné, aby prinášali úžitok pre všetkých. Napríklad napriek celkovo vynikajúcim výsledkom Dohody o voľnom obchode medzi EÚ a Južnou Kóreou spoločnosti naplno nevyužívajú v nej stanovené znížené colné sadzby. Počas prvého roka vykonávania dohody len 40 % vývozu EÚ čerpalo výhody z príležitostí vytvorených dohodou o voľnom obchode a 60 % vývozu bolo prečlenených podľa už neaktuálnych sadzieb. Účinné využívanie uvedených preferencií sa teraz zlepšilo na dve tretiny vývozu EÚ, ale rozdiely v miere využívania daných preferencií v rozličných členských štátoch (od 80 % na Cypre, v Lotyšsku a Rakúsku po 40 % alebo menej v Estónsku, na Malte a v Bulharsku) a vyššia miera využívania juhokórejskými spoločnosťami (80 %) naznačujú, že stále možno urobiť viac na zlepšenie účinného vykonávania tejto a iných obchodných dohôd EÚ.

Lepšie vykonávanie je spoločnou zodpovednosťou Komisie, členských štátov, Európskeho parlamentu a zainteresovaných strán. Komisia by mala riešiť problémy súvisiace so zložitými pravidlami pôvodu a colných postupov, ako aj s nedostatočnou informovanosťou a podporou. Členské štáty majú dôležitú úlohu pri riadení a vykonávaní colného režimu EÚ a podpore obchodu a investícií. Úloha Európskeho parlamentu bude obzvlášť dôležitá pre vykonávanie kapitol o udržateľnom rozvoji v obchodných dohodách (pozri 4.2.2).

Komisia:

- sa bude usilovať o jednoduchosť a jednotnosť pravidiel pôvodu a poskytovať užívateľsky ústretové informácie o obchodných príležitostiach. To má osobitný význam pre MSP;
- bude posilňovať spoluprácu medzi colnými orgánmi, zabezpečovať uplatňovanie zjednodušených colných formalít ustanovených v Colnom kódexe Únie členskými štátmi a spolupracovať s členskými štátmi s cieľom čo najefektívnejšie využívať elektronické systémy vrátane elektronických platieb;

(17) Európsky patentový úrad a Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu, analýza na úrovni odvetví „Odvetvia s vysokým podielom práv duševného vlastníctva: príspevok k ekonomickej výkonnosti a zamestnanosti v EÚ (IPR-intensive industries: contribution to economic performance and employment in the EU)“, 2013.

(18) Oznámenie Európskej komisie „Obchod, rast a duševné vlastníctvo“, COM(2014) 389.

(19) Oznámenie Európskej komisie „Úloha EÚ v oblasti celosvetového zdravia“, KOM(2010) 128.

- navrhne „posilnené partnerstvo“ s členskými štátmi, Európskym parlamentom a zainteresovanými stranami pri vykonávaní obchodných dohôd. Tým by sa rozšírilo a posilnilo súčasné „partnerstvo pre prístup na trh“ nad rámec odstránenia prekážok obchodu a investovania na úroveň vykonávania dohôd o voľnom obchode vrátane zvyšovania informovanosti a činností colnej spolupráce, uľahčenia obchodu a trvalo udržateľného rozvoja; a
- bude každoročne podávať správu o vykonávaní najdôležitejších dohôd o voľnom obchode a poskytovať hĺbkové analýzy *ex post* týkajúce sa účinnosti obchodných dohôd EÚ, s osobitným zreteľom na odvetvia a členské štáty a vplyv na ekonomiky partnerských krajín vo vybraných prípadoch.

2.2.2. Dôslednejšie presadzovanie práv EÚ

EÚ musí zabezpečiť, aby jej partneri dodržiavali pravidlá a rešpektovali svoje záväzky. Toto je hospodárskou a politickou nevyhnutnosťou. Neustále monitorovanie a angažovanosť zo strany Komisie a členských štátov s partnermi sú toho základom. Ak diplomatické opatrenia zlyhajú, EÚ nebude váhať použiť postupy urovnávania sporov v rámci WTO. EÚ je jedným z najaktívnejších a najúspešnejších používateľov mechanizmu WTO na urovnávanie sporov, pričom prioritizuje prípady na základe právnej správnosti, hospodárskeho významu a systémového vplyvu²⁰.

Potenciálne výhody plynúce z obchodných dohôd musia byť k dispozícii všetkým členským štátom EÚ. Vyžaduje si to úzku spoluprácu medzi Komisiou, členskými štátmi a priemyslom EÚ na riešenie otázok, ako sú opakujúce sa postupy podávania žiadostí o prístup na trh s potenciálne odlišnými výsledkami, ktoré môžu byť príčinou zbytočného oneskorenia a nákladov. Platí to najmä v agropotravinárskom odvetví, kde je EÚ najväčším vývozcom na svete, ale nemôže v plnej miere využívať tento potenciál v dôsledku takýchto prekážok. Uznanie EÚ ako jedného subjektu v agropotravinárskom odvetví je zásadné v záujme zabezpečenia toho, aby sa k vývozu z 28 členských štátov EÚ pristupovalo na základe rovnocennosti. S cieľom riešiť tento problém sa EÚ zároveň možno bude musieť zamyslieť nad tým, ako ponúknuť obchodným partnerom záruky, ktoré žiadajú.

EÚ sa musí tiež pevne postaviť proti nekalým obchodným praktikám prostredníctvom antidumpingových a antisubvenčných opatrení. Je to potrebné na podporu záväzku EÚ otvoriť trhy. EÚ je jedným z hlavných používateľov nástrojov na ochranu obchodu na svete. Zabezpečuje, aby sa postupy dôsledne dodržiavali a zohľadňuje pri tom všetky záujmy Únie.

Komisia:

- vypracuje koordinovanejší prístup k hospodárskej diplomacii, pričom zabezpečí, aby boli všetky diplomatické prostriedky EÚ využité s cieľom podporiť obchod a investičné záujmy EÚ;
- bude podľa potreby využívať postupy urovnávania sporov, aj pokiaľ ide o dohody o voľnom obchode;
- bude využívať mediačný mechanizmus v prípade nedávno uzavretých dohôd o voľnom obchode s cieľom urýchlene odstrániť necolné prekážky obchodu;
- určí prípady, v ktorých by sme mohli čo najúčinnejšie využiť dosiahnuté výsledky jednotného trhu EÚ – najmä v agropotravinárskej oblasti – čo by viedlo k ešte lepšiemu prístupu na trh. Komisia bude takisto riešiť prípady, v ktorých naši obchodní partneri neprístupujú rovnako k všetkým členským štátom EÚ, pričom
- sa v rámci ochrany obchodu osobitne zameria na subvencovanie a čoraz problematickejšie obchádzanie antidumpingových opatrení a
- zhodnotí používanie nástrojov na ochranu obchodu a posúdi ich efektívnosť a účinnosť.

2.2.3. Venovanie väčšej pozornosti malým podnikom

Náklady pri vstupe na nový trh sú pre MSP väčším bremenom než pre väčšie firmy. Nominálne náklady na usadenie sa, posúdenie zhody, povolenie výrobkov, uznanie odbornej kvalifikácie bývajú rovnaké nezávisle od veľkosti podniku. Na MSP majú však väčší dosah, pretože tieto podniky majú menej prostriedkov na

²⁰ https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dispu_by_country_e.htm

internacionalizáciu, prenikanie na nové trhy, odstraňovanie prekážok obchodu a investícií a dosahovanie súladu s predpismi. Ambiciózne odstránenie bariér a zblížovanie právnych predpisov prostredníctvom obchodných dohôd by preto malo prinášať prospech najmä MSP.

Rovnaké asymetrie platia pre prístup k informáciám o možnostiach prístupu na trhy. Zatiaľ čo veľké spoločnosti si možno môžu dovoliť využiť právne a ekonomické poradenstvo týkajúce sa regulačných požiadaviek, pre MSP je to ťažšie. Dohody o voľnom obchode môžu pomôcť napríklad tým, že sa zriadia vládne webové sídla, ktoré fungujú ako jednotné kontaktné miesto pre všetky informácie o požiadavkách vzťahujúcich sa na príslušný výrobok.

Komisia:

- zahŕňa do všetkých rokovaní ustanovenia týkajúce sa MSP, vrátane špecializovaných webových portálov na uľahčenie prístupu k informáciám o požiadavkách vzťahujúcich sa na výrobky na zahraničných trhoch, príležitostiach, ktoré poskytujú dohody o voľnom obchode, ako aj o dostupnej pomoci;
- zohľadní vo všetkých kapitolách v rámci rokovaní o obchode a investíciách špecifiká MSP;
- bude koordinovať svoju činnosť s národnými politikami na podporu obchodu a s úsilím MSP o internacionalizáciu, napríklad v kontexte „posilneného partnerstva v oblasti vykonávania“ a
- bude vykonávať pravidelné prieskumy o prekážkach, ktorým čelia MSP na konkrétnych trhoch, a užšie spolupracovať s orgánmi zastupujúcimi MSP s cieľom lepšie pochopiť ich potreby.

2.2.4. Účinnější nástroje, ktoré pomôžu pracovníkom prispôbiť sa zmenám

Ako bolo uvedené, obchod je dôležitým zdrojom pracovných miest pre Európanov, pričom vývoz podporuje takmer jedno zo siedmich pracovných miest v EÚ. Obchodovanie prináša so sebou aj štrukturálne zmeny, ktoré pomáhajú pripraviť hospodárstvo na vytváranie budúcich pracovných miest. Táto zmena však môže znamenať dočasný narúšajúci vplyv na niektoré regióny a pracovníkov, ak sa pre niektoré firmy nová konkurencia preukáže ako príliš intenzívna. Komisia berie tieto skutočnosti do úvahy pri obchodných rokovaníach a zabezpečuje primerané prechodné obdobia, s výnimkou určitých odvetví, alebo používanie colných kvót a ochranných doložiek. V dôsledku toho sa pri vykonávaní obchodných dohôd obmedzuje výskyt negatívnych vplyvov, čo sa preukázalo aj v prípade Dohody o voľnom obchode medzi EÚ a Južnou Kóreou. Napriek obavám, ktoré sa vyskytli pred tým, ako uvedená dohoda nadobudla platnosť, k náhlemu sústredenému nárastu dovozu poškodzujúcemu priemysel EÚ nedošlo – nevznikla ani potreba využiť mechanizmus dohľadu stanovený v dohode, ani potreba začať ochranné prešetrovanie.

Avšak pre ľudí, ktorých sa to priamo týka, je táto zmena nie bezvýznamná. Hľadanie si nového zamestnania je vážnou osobnou výzvou, ktorá so sebou často prináša nutnosť osvojiť si nové zručnosti, prispôbiť sa novým spôsobom práce, či zväziť presťahovanie sa do iného regiónu alebo do iného členského štátu EÚ s cieľom získať pracovné príležitosti. Žiadna z týchto možností nie je jednoduchá. Ľudia preto potrebujú čas a podporu, aby mohli zmenu predvídať a prispôbiť sa jej, keď nastane.

Aktívne riadenie zmeny je preto nevyhnutné, aby sa zabezpečilo, že prínos globalizácie bude spravodlivo rozdelený a že sa zmiernia negatívne vplyvy s ňou súvisiace. Sociálne vplyvy plynúce z otvorenia trhu je nutné riešiť.

EÚ a členské štáty majú povinnosť zabezpečiť, aby aktívne politiky trhu práce umožňovali ľuďom, ktorí stratili pracovné miesta, aby si skoro našli nové pracovné miesto, a to buď v konkurencieschopnejších firmách vo svojom odvetví alebo v celkom novom zamestnaní. **Komisia sleduje stratégiu zamestnanosti a rastu zameranú na uľahčenie vytvárania nových a udržateľných pracovných miest v EÚ.** Politiky v oblasti vzdelávania sú kľúčovým prvkom a musia podporovať neustály rozvoj zručností s cieľom pripraviť pracovníkov na budúce pracovné miesta. Štrukturálne a investičné fondy EÚ podporujú tento cieľ.

Európsky fond na prispôbenie sa globalizácii (EGF) je ďalším nástrojom, prostredníctvom ktorého sa poskytuje podpora pre komunity čeliace jednorazovým, jasne definovaným stratám pracovných miest, napr. v dôsledku zatvárania závodov v EÚ spôsobeného medzinárodnou hospodárskou súťažou alebo outsourcingom. Doteraz sa ešte nikdy v danom roku úplne nevyčerpali rezervné finančné prostriedky vyčlenené

na potenciálne intervencie v rámci EGF. Zostávajúce rezervné finančné prostriedky by sa mohli užitočne využívať, keby sa rozšírili kritériá na úhrady z tohto fondu.

Komisia:

- preskúma výkonnosť EGF s cieľom zefektívniť ho a
- posilní konzultácie so sociálnymi partnermi o možnom vplyve obchodu a investícií na pracovné miesta, najmä v rámci posúdení vplyvu na udržateľnosť

3. Transparentnejšia obchodná a investičná politika

O obchodnej politike sa dnes diskutuje viac než kedykoľvek za posledné roky, pričom mnohí si kladú otázku, či jej cieľom je podpora širších európskych záujmov a zásad alebo konkrétnych cieľov veľkých firiem. Zameranie sa v rámci nedávnych rokovaní, najmä rokovaní o TTIP, na otázky regulácie, vnímali mnohí ako ohrozenie sociálneho a regulačného modelu EÚ. Okrem toho EÚ získala Lisabonskou zmluvou zodpovednosť za ochranu investícií a urovnávanie sporov, čím vznikla vášnivá debata o tom, či mechanizmy doteraz vypracované členskými štátmi na zabezpečenie takejto ochrany porušujú právo EÚ a jej členských štátov na reguláciu. Tretím aspektom súčasných verejných diskusií o obchode je skutočnosť, že spotrebiteľia sú čoraz viac informovaní o sociálnych a environmentálnych podmienkach na výrobných miestach po celom svete, ako aj o dodržiavaní ľudských práv, pričom vyjadrujú v tejto súvislosti svoje znepokojenie. Na dôvažok sa čoraz intenzívnejšie skúma vplyv dohôd o voľnom obchode na nepartnerské krajiny, najmä na najmenej rozvinuté krajiny.

Komisia berie tieto obavy vážne. Tvorba politik musí byť transparentná a diskusia musí byť založená na faktoch. Tvorba politik musí reagovať na obavy občanov týkajúce sa sociálneho modelu EÚ. Komisia musí presadzovať politiku, ktorá je prospešná pre spoločnosť ako celok a podporuje európske a všeobecne platné normy a hodnoty popri hlavných hospodárskych záujmoch, kladie väčší dôraz na udržateľný rozvoj, ľudské práva, ochranu spotrebiteľa a zodpovedný a spravodlivý obchod a zamerat sa na boj proti daňovým únikom.

3.1. Užšia spolupráca s členskými štátmi, Európskym parlamentom a občianskou spoločnosťou

Európsky parlament ako spoluzákodárca zohráva spolu s Radou ústrednú úlohu pri zabezpečovaní úplnej demokratickej kontroly a zodpovednosti obchodnej politiky. Parlament a Komisia zintenzívnili vzájomnú interakciu, pričom zabezpečili intenzívne zapojenie Parlamentu v každej fáze rokovaní.

Komisia tiež zintenzívni svoje úsilie podporovať informovanú diskusiu v členských štátoch a hlbší dialóg s občianskou spoločnosťou vo všeobecnosti. Je to príležitosť na zvýšenie informovanosti ľudí o prebiehajúcich a plánovaných obchodných a investičných rokovaníach a získanie spätnej väzby na otázky od zainteresovaných strán.

V súlade so zásadami v rámci agendy „lepšej právnej regulácie“⁽²¹⁾ bude každá významná iniciatíva v oblasti obchodnej politiky predmetom posúdenia vplyvu. Počas rokovaní o veľkých obchodných dohodách Komisia vykonáva posúdenia vplyvu na udržateľnosť, ktoré umožňujú hlbšiu analýzu potenciálneho hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho vplyvu obchodných dohôd, napríklad aj na MSP, spotrebiteľov, konkrétne hospodárske odvetvia, ľudské práva a rozvojové krajiny. Komisia takisto analyzuje vplyv dohôd po ich uzavretí a vykonáva hodnotenia *ex post* po ich uvedení do platnosti. Posúdenia a hodnotenia vplyvu sú nevyhnutné na vytváranie dobrých a transparentných obchodných politik založených na dôkazoch.

Komisia:

- bude po príklade jej užšej spolupráce s Európskym parlamentom v rámci TTIP pri všetkých rokovaníach takúto spoluprácu podporovať;
- bude aktívne spolupracovať s občianskou spoločnosťou a verejnosťou vo všeobecnosti v rámci dialógov s občianskou spoločnosťou a dialógov s občanmi. Komisári budú pravidelne navštevovať členské štáty a národné parlamenty a
- bude vyzývať vlády jednotlivých štátov, aby sa aktívnejšie zapájali do diskusií o obchode.

⁽²¹⁾ Oznámenie Európskej komisie „Lepšia právna regulácia v záujme lepších výsledkov – program EÚ“, COM(2015) 215.

3.2. Otvorenejší proces tvorby politik

Transparentnosť je základom pre lepšiu reguláciu. Nedostatok transparentnosti narúša legitimitu obchodnej politiky EÚ a dôveru občanov. Existuje dopyt po väčšej transparentnosti v obchodných rokovaníach, najmä pri riešení domácich politických otázok, napr. regulácie. Komisia prijala bezprecedentné kroky v reakcii na túto požiadavku, najmä pri uverejňovaní negociačných návrhov EÚ. Podobne Rada uverejnila smernice na rokovania o TTIP a TiSA. Okrem toho Komisia na svojom webovom sídle uverejňuje informácie o stretnutiach so zástupcami zainteresovaných strán, ktoré organizujú všetci členovia Európskej komisie, ich kabinety a generálni riaditelia.

Transparentnosť by mala byť normou pre všetky fázy cyklu rokovaní od stanovenia cieľov samotných rokovaní až po fázu nadväzujúcu na ich ukončenie.

Okrem existujúcich opatrení Komisia:

- vyzve na začiatku rokovaní Radu, aby zverejnila všetky smernice na rokovania o dohode o voľnom obchode okamžite po ich prijatí;
- uplatní počas rokovaní postupy zavedené pre TTIP týkajúce sa zverejňovania znení textov EÚ online v prípade všetkých obchodných a investičných rokovaní a oboznámi všetkých nových partnerov o tom, že rokovania budú musieť prebiehať transparentným spôsobom a
- po dokončení rokovaní zverejní znenie dohody okamžite v existujúcej podobe, bez čakania na dokončenie právnej revízie.

Transparentnosť by sa mala ďalej zvyšovať aj v oblasti ochrany obchodu. Hoci EÚ už robí v oblasti transparentnosti viac, než je stanovené v normách WTO týkajúcich sa otvorenosti, je možné urobiť ešte viac.

Komisia:

- bude od prvej polovice roku 2016 zabezpečovať väčšiu transparentnosť pre zainteresované strany v prípadoch ochrany obchodu, napríklad tým, že sa im poskytne prístup k viacerým dokumentom a tento prístup sa uľahčí prostredníctvom vyhradenej webovej platformy;
- bude takisto od prvej polovice roku 2016 zabezpečovať väčšiu transparentnosť pre širokú verejnosť, napríklad pokiaľ ide o uverejňovanie sťažností a žiadostí (vo verzii, ktorá nemá dôverný charakter) o preskúmanie existujúcich opatrení vrátane preskúmaní pred uplynutím platnosti a
- preskúma iniciatívy zamerané na ďalšie zvyšovanie transparentnosti v strednodobom horizonte, ako napríklad možnosť zlepšenia prístupu právnych zástupcov zainteresovaných strán k spisom o antidumpingových a antisubvenčných prešetrovaniach a rozšírenia prístupu širokej verejnosti k verzii, ktorá nemá dôverný charakter.

4. Obchodná a investičná politika založená na hodnotách

Komisia pôjde aj nad rámec zmien procesu tvorby politík v oblasti obchodu. Obavy verejnosti sa týkajú závažných záležitostí, akou je napr. spôsob, akým sa v rámci obchodných dohôd bude riešiť regulácia a investície, a súlad obchodnej politiky EÚ so všeobecnejšími európskymi hodnotami.

4.1. Prístup, ktorý pružnejšie reaguje na očakávania verejnosti, pokiaľ ide o reguláciu a investície

4.1.1. Zabezpečenie toho, aby si spotrebiteľia mohli byť istí produktmi, ktoré kupujú v globálnom hospodárstve

Spotrebiteľia čerpajú výhody z odstránenia prekážok obchodu, pretože je k dispozícii širší výber produktov za výhodnejšie ceny. Dnes majú Európania prístup k produktom zo všetkých kontinentov a môžu nakupovať služby vďaka jednoduchšiemu cestovaniu a digitálnym sieťam. Nové obchodné dohody môžu ďalej rozšíriť výber a znižovať ceny. Avšak spotrebiteľov zaujíma aj bezpečnosť produktov, ktoré používajú, ako aj dodržiavanie ľudských práv, pracovných práv a ochrana životného prostredia, pokiaľ ide o to, ako sú vyrobené.

Spotrebiteľia majú právo vedieť, čo kupujú, aby mohli prijímať informované rozhodnutia. Pravidlá jednotného trhu EÚ znamenajú, že spotrebiteľia môžu mať plnú dôveru v tovary a služby, ktoré nakupujú z iných členských štátov EÚ. Predpisy EÚ v oblasti zdravia, bezpečnosti a ochrany spotrebiteľa a pracovnoprávne predpisy EÚ a predpisy EÚ týkajúce sa životného prostredia patria k najprotektívnejším a najúčinnjším na svete. Nie všade majú predpisy v týchto oblastiach takéto charakteristiky. A v otvorenej globálnej ekonomike, kde sa výrobky vyrábajú v rámci hodnotových reťazcov, ktoré križujú rovnako rozvinuté aj rozvojové krajiny, je zabezpečenie toho, aby sa spotrebiteľia mohli spoľahnúť na to, čo kupujú, väčším problémom. Komisia musí reagovať aj na túto skutočnosť.

Obchodná a investičná politika EÚ musí reagovať na obavy spotrebiteľov posilnením iniciatív v oblasti sociálnej zodpovednosti podnikov a náležitého prístupu v celom výrobnom reťazci so zameraním sa na dodržiavanie ľudských a sociálnych práv vrátane základných pracovných práv a na environmentálne aspekty hodnotových reťazcov (pozri 4.2.3). Zároveň musia vlády členských štátov tiež plniť svoju zodpovednosť v oblasti presadzovania právnych predpisov EÚ týkajúcich sa tovaru a služieb, pokiaľ ide o dovážané aj domáce výrobky a produkty.

Regulačná spolupráca (pozri 2.1.4) môže takisto pomôcť presadzovať vysoké normy. Prostredníctvom zapojenia partnerov do regulačnej spolupráce môže Komisia prispieť k výmene nápadov a osvedčených postupov a presadzovať normy EÚ spôsobom, ktorý pomôže spotrebiteľom všade na svete využívať najvyššiu a najúčinnjšiu úroveň ochrany. Obchodné dohody sú spôsobom, ako dodať tomuto druhu dialógu politický rozmer. Avšak na rozdiel od tradičných obchodných rokovaní regulačná spolupráca nie je o vzájomných ústupkoch alebo o kupovaní jedného predpisu za iný.

Komisia:

- sa v súlade s existujúcou politikou EÚ v oblasti obchodu zaväzuje, že žiadna obchodná dohoda EÚ nebude viesť k zníženiu úrovne ochrany spotrebiteľa, životného prostredia alebo sociálnej ochrany a ochrany pri práci v porovnaní s úrovňou garantovanou v súčasnosti v Európskej únii, ani obmedzovať schopnosť EÚ a členských štátov, aby v budúcnosti prijali opatrenia na dosiahnutie legitímnych cieľov verejnej politiky na základe úrovne ochrany, ktorú pokladajú za primeranú. Akákoľvek zmena úrovne ochrany plynúca z obchodnej dohody môže znamenať jedine posilnenie tejto úrovne;
- bude spolupracovať so spotrebiteľskými organizáciami, skupinami expertov a s organizáciami občianskej spoločnosti s cieľom zabezpečiť, aby obchodné a investičné politiky zodpovedali požiadavkám spotrebiteľov a
- posilní analýzu vplyvu obchodnej politiky na spotrebiteľov tak v rámci posúdení vplyvu, ako aj hodnotení *ex post*.

4.1.2. Podpora nového prístupu k investíciám

Zatiaľ čo podpora investícií je jadrom hospodárskych priorít Komisie, ochrana investícií a rozhodcovské konania vyvolali prudkú diskusiu o spravodlivosti a potrebe zachovať právo orgánov verejnej moci v EÚ a v partnerských krajinách na reguláciu, najmä v rámci rokovaní o TTIP.

Za posledných 50 rokov štáty vytvorili hustú celosvetovú sieť viac ako 3 200 bilaterálnych investičných zmlúv – 1 400 z nich zahŕňa členské štáty EÚ – s cieľom ochrany a podpory investícií.

Vďaka prebiehajúcim diskusiám sa upriamila pozornosť na riziko zneužitia ustanovení spoločné pre mnohé z týchto dohôd, ako aj na nedostatok transparentnosti a nezávislosti rozhodcov. Potreba reformy sa v súčasnosti uznáva na celom svete a „hoci takmer všetky krajiny sú súčasťou globálneho investičného režimu, na ktorom majú skutočný záujem, zdá sa, že s ním nikto nie je plne spokojný“, ako sa uvádza v nedávnej správe UNCTAD⁽²²⁾. Otázkou nie je, či by sa systém mal zmeniť, ale to, ako by sa to malo dosiahnuť. Zachovanie *status quo* neprichádza do úvahy. Základný cieľ ochrany investícií platí naďalej, keďže predsudky voči zahraničným investorom stále pretrvávajú a naďalej dochádza k porušovaniu vlastníckych práv.

EÚ má najlepšie predpoklady, ako aj osobitnú zodpovednosť viesť reformu globálneho investičného režimu ako jeho zakladateľ a hlavný aktér. Komisia, ktorá má novú zodpovednosť v oblasti ochrany investícií, odkedy sa Lisabonskou zmluvou preniesla právomoc v tejto oblasti na EÚ, si reformu vytýčila ako svoju prioritu a je pripravená zaujať vedúce postavenie v celosvetovom meradle. Komisia už začala v súvislosti s TTIP s reformou tohto systému²³.

Komisia:

- v prvej fáze zahrnie do dvojstranných dohôd moderné ustanovenia, pričom bude klásť väčší dôraz na právo štátu na reguláciu, aspekt, ktorý nebol v minulosti dostatočne zdôraznený. Starý systém urovnávania sporov medzi investorom a štátom sa v rámci dvojstranných dohôd EÚ zmení na verejný systém investičných súdov, ktoré budú tvoriť súdy prvého stupňa a odvolacie súdy fungujúce na tradičnom princípe súdnictva. Bude existovať jasný kódex správania na predchádzanie konfliktom záujmov, spory budú urovnávať nezávislí sudcovia s vysokou technickou a právnu kvalifikáciou porovnateľnou s kvalifikáciou, aká sa požaduje od členov stálych medzinárodných súdov, ako sú Medzinárodný súdny dvor a odvolací orgán WTO;
- bude súčasne so svojimi partnermi pracovať na budovaní konsenzu v záujme dosiahnutia plnofunkčného Medzinárodného súdneho dvora pre oblasť investícií;
- bude v dlhodobom horizonte podporovať začlenenie pravidiel investovania do štruktúry WTO. Bolo by to príležitosťou zjednodušiť a aktualizovať súčasnú sieť dvojstranných dohôd s cieľom vytvoriť jasnejší, legitímnejší a inkluzívnejší systém a
- zhodnotí pred koncom svojho mandátu dosiahnutý pokrok, zreviduje oznámenie o medzinárodných investíciách z roku 2010²⁴ a vytýči cestu vpred.

4.2. Obchodná agenda na podporu trvalo udržateľného rozvoja, ľudských práv a dobrej správy vecí verejných

Zmluvy EÚ vyžadujú, aby EÚ presadzovala svoje hodnoty vrátane rozvoja chudobnejších krajín, prísnych sociálnych a environmentálnych noriem a dodržiavania ľudských práv na celom svete. V tejto súvislosti musí byť obchodná a investičná politika v súlade s ostatnými nástrojmi vonkajšej činnosti EÚ.

Jedným z cieľov EÚ je zabezpečiť, aby bol hospodársky rast sprevádzaný sociálnou spravodlivosťou, rešpektovaním ľudských práv, prísnych noriem v oblasti práce a životného prostredia, ochrany zdravia a bezpečnosti. To platí pre vonkajšie, ako aj vnútorné politiky a zahŕňa tak obchodnú a investičnú politiku. EÚ je lídrom v integrovaní cieľov udržateľného rozvoja do obchodnej politiky a vo vytváraní účinného nástroja z obchodu na podporu trvalo udržateľného rozvoja na celom svete. Význam potenciálneho prínosu obchodnej

⁽²²⁾ UNCTAD, World Investment Report, 2015.

⁽²³⁾ Návrh Komisie TTIP – investície, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/september/tradoc_153807.pdf

⁽²⁴⁾ Oznámenie Komisie Na ceste ku komplexnej európskej medzinárodnej investičnej politike. KOM (2010) 343

politiky pre trvalo udržateľný rozvoj bol nedávno potvrdený v Programe trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 vrátane cieľov udržateľného rozvoja, ktorými sa budú riadiť globálne opatrenia v najbližších 15 rokoch.

4.2.1. Podpora inkluzívneho rastu v rozvojových krajinách prostredníctvom obchodu a investícií

EÚ je svetovým lídrom, pokiaľ ide o využívanie obchodnej politiky na podporu rozvoja najchudobnejších krajín.

- **EÚ predstavuje najotvorenejší trh pre vývoz z rozvojových krajín.** Iniciatíva „Všetko okrem zbraní“ (Everything but arms, ďalej len „EBA“) z roku 2001 ⁽²⁵⁾ bola radikálnym krokom, ktorým sa v plnej miere otvoril trh EÚ najmenej rozvinutým krajinám, a to pri nulovej colnej sadzbe a bez obmedzení v podobe kvót. Táto iniciatíva dosiahla účinok. Ak vylúčime palivá, potom objem dovozu EÚ z najmenej rozvinutých krajín je väčší ako je objem dovozu zo Spojených štátov, Kanady, Japonska a Číny spolu. EÚ takisto uzatvorila úspešné dohody o hospodárskom partnerstve (DHP) s africkými, karibskými a tichomorskými krajinami, a to najmä nedávno v Afrike (pozri 5.2.3).
- **Cieľom EÚ je podpora rozvoja tým, že umožňuje krajinám začleniť sa do regionálnych a globálnych hodnotových reťazcov a v rámci nich sa aj vypracovať.** EÚ už uvoľnila svoje pravidlá pôvodu vo všeobecnom systéme preferencií (VSP). Sú teraz jednoduchšie, ľahšie sa dodržiavajú a ponúkajú väčšie možnosti pre zaisťovanie zdrojov založené na regionálnej a transregionálnej kumulácii medzi krajinami. EÚ a jej členské štáty boli takisto na čele globálneho úsilia o „pomoc obchodu“, ktoré predstavuje viac ako tretinu celosvetovej podpory až do výšky 11 miliárd EUR ročne.
- **V súlade so zásadou súdržnosti politík v záujme rozvoja** EÚ musí zabezpečiť, aby jej obchodné a investičné iniciatívy prispievali k udržateľnému rastu a vytváraniu pracovných miest a minimalizovali akýkoľvek negatívny vplyv na najmenej rozvinuté krajiny a iné krajiny, ktoré pomoc najviac potrebujú. Toto je obzvlášť relevantné v súvislosti s TTIP, keďže EÚ a Spojené štáty predstavujú dva najdôležitejšie trhy pre tovar a služby z rozvojových krajín.

Komisia:

- vykoná strednodobé hodnotenie VSP do roku 2018, pričom sa zameria konkrétne na hlavné úspechy v rámci systému VSP+. Preskúmanie by tiež poskytlo príležitosť na zúročenie skúseností nadobudnutých v oblasti preferencií na tovary a zväzovanie podobných preferencií na služby pre najmenej rozvinuté krajiny v rámci systému EBA v súlade s nedávnou výnimkou na služby pre najmenej rozvinuté krajiny v rámci WTO;
- preskúma spolu s členskými štátmi EÚ spoločnú stratégiu EÚ z roku 2007 nazvanú „Pomoc obchodu“ ⁽²⁶⁾ s cieľom posilniť schopnosť rozvojových krajín využiť príležitosti ponúkané obchodnými dohodami v súlade s Programom trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030;
- navrhne v kontexte rokovaní o TTIP a ostatných rokovaní o regulačných otázkach možnosti, ktoré posilňujú širšiu medzinárodnú regulačnú spoluprácu a majú pozitívne vedľajšie účinky v tretích krajinách, najmä v rozvojových krajinách;
- vykoná hĺbkovú analýzu možných účinkov nových dohôd o voľnom obchode na najmenej rozvinuté krajiny v posúdeniach vplyvu na udržateľnosť s cieľom navrhnúť sprievodné opatrenia v prípade potreby a
- bude naďalej podporovať balík zmysluplných opatrení pre najmenej rozvinuté krajiny v rámci uzavretia dauhaského kola rokovaní o rozvoji a presadzovať v rámci skupiny G20, WTO a na ďalších mnohostranných fórach dôkladné monitorovanie vplyvu protekcionistických opatrení tretích krajín na najmenej rozvinuté krajiny a spôsoby ich odstránenia.

⁽²⁵⁾ Nariadenie Rady 2001/416/ES z 28. februára 2001, Ú. v. ES L 60.

⁽²⁶⁾ Závery Rady Európskej únie „Priятие stratégie EÚ na pomoc obchodu: Posilňovanie podpory potrieb súvisiacich s obchodom v rozvojových krajinách zo strany EÚ“, č. dok.: 14470/07, 29.10.2007.

4.2.2. Podpora trvalo udržateľného rozvoja

EÚ je takisto na čele s použitím obchodnej politiky na podporu sociálnych a environmentálnych pilierov trvalo udržateľného rozvoja. Deje sa to pozitívnym spôsobom, na základe stimulov a bez akejkoľvek skrytej protekcionistickej agendy.

- **Systém VSP + je inovatívnym nástrojom, ktorý poskytuje stimuly a opatrenia na podporu ľudských práv, trvalo udržateľného rozvoja a dobrej správy vecí verejných** v rámci krajín, ktoré sa zaviazali k vykonávaniu ťažiskových medzinárodných dohovorov v daných oblastiach.
- **EÚ zohráva kľúčovú úlohu pri napredovaní v rokovaní o dohode o environmentálnych tovaroch (EGA) s ďalšími 16 významnými členmi WTO.** Cieľom je uľahčiť obchod v kľúčových zelených technológiách, ako výroba obnoviteľnej energie, nakladanie s odpadom a kontrola znečisťovania ovzdušia, a prispieť k boju proti zmene klímy a ochrane životného prostredia.
- **Dohody o voľnom obchode, ktoré EÚ nedávno uzatvorila, systematicky zahŕňajú ustanovenia o obchode a trvalo udržateľnom rozvoji.** Cieľom je predovšetkým maximalizovať potenciál intenzívnejšieho obchodu a investícií na dôstojnú prácu a ochranu životného prostredia vrátane boja proti zmene klímy a v procese spolupráce s partnerskými krajinami podporovať transparentnosť a zapojenie občianskej spoločnosti. Ustanovenia umožňujú aj nezávislé a nestranné preskúmanie.

Keď dohody o voľnom obchode vstúpia do platnosti, EÚ bude musieť zabezpečiť, aby sa ustanovenia o obchode a trvalo udržateľnom rozvoji účinne vykonávali a využívali, napríklad aj tak, že ponúkne vhodnú podporu prostredníctvom rozvojovej spolupráce. Je to kľúčový krok v úsilí o zmenu v praxi. Dodržiavanie záväzkov v oblasti pracovných práv a ochrany životného prostredia môže pre niektorých našich obchodných partnerov predstavovať značnú výzvu. Komisia je pripravená pomáhať obchodným partnerom v záujme zlepšenia tejto situácie. Lepšia koordinácia programov pomoci a spolupráce v týchto oblastiach umožní EÚ využiť príležitosti a podnecovať užšie obchodné vzťahy na podporu tejto agendy založenej na hodnotách.

Komisia:

- sa zameria na vykonávanie aspektov dohôd o voľnom obchode týkajúcich sa trvalo udržateľného rozvoja. To by pritom malo byť základným prvkom posilneného partnerstva s členskými štátmi, Európskym parlamentom a zainteresovanými stranami, pokiaľ ide o vykonávanie dohôd o voľnom obchode, rovnako ako dialóg s občianskou spoločnosťou;
- sa bude pri vykonávaní dohôd o voľnom obchode a VSP prioritne zameriavať na činnosti v súvislosti s účinným uplatňovaním základných pracovných noriem (zrušenie detskej práce a nútenej práce, nediskriminácia na pracovisku, sloboda združovania a kolektívneho vyjednávania), ako aj noriem ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci;
- zvýši prioritu trvalo udržateľného riadenia a ochrany prírodných zdrojov (biodiverzita, pôda a voda, lesy a drevo, rybolov a voľne žijúce organizmy) a boja proti zmene klímy v dohodách o voľnom obchode a pri ich vykonávaní;
- ponúkne lepšie prepojenie nástrojov obchodnej politiky s cieľom riešiť základné pracovné práva a ochranu životného prostredia (VSP, kapitoly o trvalo udržateľnom rozvoji v dohodách o voľnom obchode) v rámci opatrení pomoci/spolupráce v týchto oblastiach, aby sme pomohli našim partnerom zabezpečovať vysokú úroveň ochrany;
- podporí ambicióznú a inovačnú kapitolu o trvalo udržateľnom rozvoji vo všetkých obchodných a investičných dohodách. V rámci TTIP by táto kapitola mala zahŕňať rozsiahle záväzky týkajúce sa všetkých základných pracovných práv podľa základných dohovorov Medzinárodnej organizácie práce (MOP), ako aj záväzky na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci a dôstojných pracovných podmienok v súlade s programom MOP týkajúcim sa dôstojnej práce. Mala by tiež obsahovať rozsiahle záväzky týkajúce sa ochrany životného prostredia v súvislosti s multilaterálnymi environmentálnymi dohodami;

- zohľadní otázky trvalo udržateľného rozvoja vo všetkých príslušných oblastiach dohôd o voľnom obchode (napríklad energie a suroviny alebo verejné obstarávanie) a
- podporí významný výsledok rokovaní o EGA. Cieľom by malo byť odstránenie ciel na ekologický tovar, otvorenie trhov pre ekologické služby a zahrnutie mechanizmu na riešenie necolných prekážok v budúcnosti. Komisia má v úmysle uľahčiť pridávanie nových produktov do zoznamu a umožniť, aby čo najviac krajín malo možnosť pripojiť sa k tejto iniciatíve.

4.2.3. Zabezpečenie zodpovedného riadenia dodávateľských reťazcov

Zodpovedné riadenie svetových dodávateľských reťazcov je nevyhnutné na zosúladienie obchodnej politiky s európskymi hodnotami. EÚ už podnikla opatrenia s konkrétnymi partnermi (napr. pakt udržateľnosti pre Bangladéš a iniciatíva v oblasti základných pracovných práv s Mjanmarskom), ako aj opatrenia týkajúce sa konkrétnych problémov (iniciatíva týkajúca sa nerastov získavaných v oblastiach ovplyvnených konfliktom ⁽²⁷⁾, predpisy týkajúce sa nezákonnej ťažby dreva ⁽²⁸⁾, kritériá trvalej udržateľnosti pre biopalivá ⁽²⁹⁾, podávanie správ podnikmi o problémoch v dodávateľských reťazcoch ⁽³⁰⁾, transparentnosť podnikov v odvetviach ťažby nerastných surovín a dreva, pokiaľ ide o platby poukázané štátnej správe ⁽³¹⁾). Komisia bude ďalej rozvíjať tieto politiky v nasledujúcich rokoch. Tieto politiky sú zložité a musia zahŕňať širokú škálu verejných a súkromných aktérov a predstaviteľov občianskej spoločnosti, aby sa dosiahla zmysluplná zmena pre ľudí na celom svete. Zahŕňajú aj súbor „mäkkých“ a inovačných nástrojov a legislatívnych zmien.

Komisia:

- bude spoločne s vysokou predstaviteľkou podporovať vykonávanie hlavných zásad OSN v oblasti podnikania a ľudských práv, iniciatívu OSN Global Compact a tripartitnú deklaráciu MOP o nadnárodných spoločnostiach a sociálnej politike a povzbudzovať obchodných partnerov EÚ, aby dodržiavali tieto medzinárodné zásady a najmä usmernenia OECD pre nadnárodné podniky;
- bude aktívne podporovať medzinárodné akceptovanie ambiciózných prístupov EÚ k ťažbe nerastov z oblastí ovplyvnených konfliktom a k nezákonnej ťažbe dreva, vychádzajúc z práce OECD, OSN a G7;
- bude úzko spolupracovať s MOP a OECD na vytvorení globálneho prístupu na zlepšenie pracovných podmienok v odevnom priemysle;
- identifikuje a posúdi nové odvetvové alebo geografické príležitosti pre dodatočné partnerstvá so zodpovednými dodávateľskými reťazcami a
- zvýši transparentnosť dodávateľských reťazcov a zlepši informovanosť spotrebiteľov prostredníctvom vytvárania ďalších stimulov pre správne podávanie správ o dodávateľskom reťazci zo strany veľkých spoločností EÚ, najmä každoročným zverejňovaním zoznamu správ predložených spoločnosťami v rámci „zodpovedného podávania správ o dodávateľských reťazcoch“³².

⁽²⁷⁾ Európska komisia, návrh nariadenia, COM(2014) 111.

⁽²⁸⁾ Nariadenie 2010/995/EÚ z 20. októbra 2010, Ú. v. EÚ L 295; delegované nariadenie Komisie 2012/363/EÚ z 23. februára 2012, Ú. v. EÚ L 115; vykonávacie nariadenie Komisie 2012/607/EÚ zo 6. júla 2012, Ú. v. EÚ L 177.

⁽²⁹⁾ Nariadenie Komisie 2014/1307/EÚ z 8. decembra 2014, Ú. v. EÚ L 351; smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/28/ES z 23. apríla 2009, Ú. v. EÚ L 140.

⁽³⁰⁾ Smernica 2014/95/EÚ z 22. októbra 2014, Ú. v. EÚ L 330; smernica 2013/34/EÚ z 26. júna 2013, Ú. v. EÚ L 182.

⁽³¹⁾ Smernica 2013/50/EÚ z 22. októbra 2013, Ú. v. EÚ L 182.

³² Smernicou 2014/95/EÚ sa vyžaduje zverejňovanie nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti niektorými veľkými podnikmi a skupinami.

4.2.4. Podporovanie systémov spravodlivého a etického obchodovania

Podporovanie systémov spravodlivého a etického obchodovania je odpoveďou na požiadavky spotrebiteľov EÚ a prispieva k rozvoju udržateľnejších obchodných príležitostí pre malých výrobcov v tretích krajinách. V súčasnosti neexistuje pre výrobcov a spotrebiteľov v EÚ dostatok informácií o prístupe k systémom spravodlivého obchodu. Komisia sa musí pričiniť o uľahčenie v tejto oblasti a o zvyšovanie informovanosti ako na strane ponuky, tak aj na strane dopytu.

Komisia:

- využije existujúcu štruktúru na vykonávanie dohôd o voľnom obchode na podporu spravodlivého obchodu a iných systémov zabezpečenia trvalej udržateľnosti, ako napríklad systému ekologického poľnohospodárstva EÚ;
- sa spravodlivému a etickému obchodu bude systematickejšie venovať v rámci nadchádzajúceho preskúmania stratégie EÚ „Pomoc obchodu“ a podá správu o projektoch v rámci spravodlivého obchodu, ktorá bude tvoriť súčasť jej výročnej správy o „Pomoci obchodu“;
- vychádzajúc z existujúcich iniciatív v oblasti najlepších postupov bude podporovať prostredníctvom delegácií EÚ a v spolupráci s vysokou predstaviteľkou systémy spravodlivého obchodu u malých výrobcov v tretích krajinách;
- zintenzívni podporu činnosti medzinárodných fór, ako napríklad Medzinárodného obchodného centra, zbierania trhových údajov týkajúcich sa spravodlivých a etických obchodných trhov, ktoré by potom slúžili ako základ na sledovanie vývoja trhov; a
- rozvinie činnosti na zvyšovanie informovanosti v EÚ, najmä spoluprácu s miestnymi orgánmi v EÚ prostredníctvom možného budúceho udeľovania ocenenia pre „Mesto EÚ pre spravodlivý a etický obchod“.

4.2.5. Presadzovanie a ochrana ľudských práv

Obchodná politika môže byť v spojení s ostatnými politikami EÚ významným nástrojom na ďalší pokrok v oblasti dodržiavania ľudských práv v tretích krajinách, najmä v oblasti zahraničnej politiky a rozvojovej spolupráce. Porušovanie ľudských práv, ku ktorému môže dochádzať v globálnych dodávateľských reťazcoch a ku ktorému patria najhoršie formy detskej práce, nútenej práce väzňov, nútenej práce ako výsledku obchodovania s ľuďmi a zaberanie pôdy, si zaslúži osobitnú pozornosť. Ochrana ľudských práv sa v stále väčšej miere začleňuje do dvojstranných dohôd o voľnom obchode EÚ, do systému jednostranných preferencií (najmä do systému VSP+) a do politiky kontroly vývozu EÚ. Napríklad v prípade závažného a systematického porušovania ľudských práv prijímajúce krajiny stratili preferencie v rámci systému VSP (napr. Srí Lanka, Bielorusko, Mjanmarsko/Barma), kým sa situácia opäť dostatočne nezlepšila. Komisia vypracovala aj usmernenia, ktoré majú pomôcť preskúmať vplyv iniciatív obchodnej politiky týkajúcich sa ľudských práv v EÚ aj partnerských krajinách.

Komisia sa usiluje o účinnú kontrolu vývozu predmetov používaných na mučenie a vykonanie trestu smrti a podporuje prebiehajúce preskúmanie³³. Prísne uplatňovanie a výmena informácií medzi príslušnými orgánmi sú nevyhnutné na dosiahnutie cieľa EÚ, ktorým je zrušenie trestu smrti a kontrola výrobkov používaných na neľudské zaobchádzanie.

Komisia:

- zabezpečí vykonávanie ustanovení o obchode a investíciách v rámci akčného plánu EÚ na roky 2015 až 2018 v oblasti ľudských práv⁽³⁴⁾;
- spolu s vysokou predstaviteľkou zintenzívni dialóg s konkrétnymi krajinami VSP a príjemcami z EBA, kde EÚ môže mať najväčší vplyv na boj proti porušovaniu ľudských práv, vychádzajúc z monitorovacieho prístupu k partnerom VSP+, a bude naďalej pripravená pozastaviť výhody VSP v najzávažnejších prípadoch;

³³ Návrh nariadenia Komisie, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 1236/2005 – COM (2014)0001.

⁽³⁴⁾ Závery Rady o akčnom pláne EÚ pre ľudské práva a demokraciu na obdobie rokov 2015 – 2019, č. dok. 10897/15, 20. júl 2015.

- bude prispievať k medzinárodnému cieľu odstraňovania všetkých najhorších foriem detskej práce ⁽³⁵⁾ a odstránenia nútenej väzenskej práce prostredníctvom spolupráce s tretími krajinami (najmä s tými, ktorým EÚ ponúka VSP alebo s ktorými má uzatvorenú dohodu) a podporovaním partnerstiev a v prípade potreby riešení so zapojením viacerých aktérov;
- zlepši analýzu vplyvu obchodnej politiky na ľudské práva v posúdeniach vplyvu aj hodnoteniach *ex post* na základe nedávno vypracovaných usmernení a
- navrhne ambicióznou modernizáciu politiky EÚ v oblasti kontroly vývozu tovaru s dvojakým použitím vrátane prevencie zneužívania digitálnych systémov sledovania a rušenia ⁽³⁶⁾, výsledkom ktorého je porušovanie ľudských práv.

4.2.6. Boj proti korupcii a podpora dobrej správy vecí verejných

Korupcia je pliagaou pre ekonomiku a spoločnosť. Znemožňuje krajinám rozvíjať sa, narúša verejné obstarávanie, pričom spôsobuje plytvanie obmedzenými verejnými prostriedkami, odrádza od investovania, brzdí obchod a vytvára nekalú hospodársku súťaž. To oslabuje právny štát a dôveru občanov.

Obchodná politika už prispieva k boju proti korupcii, napríklad prostredníctvom zvýšenia transparentnosti právnych predpisov a postupov obstarávania a zjednodušenia colných postupov. V rámci VSP + ponúka EÚ obchodné preferencie pre krajiny, ktoré ratifikovali a implementovali medzinárodné dohovory týkajúce sa dobrej správy vecí verejných vrátane Dohovoru OSN proti korupcii ⁽³⁷⁾.

Obchodné dohody by sa mohli používať na boj proti korupcii a zabezpečenie vykonávania medzinárodných dohovorov a zásad v praxi.

Komisia:

- použije dohody o voľnom obchode na monitorovanie vnútroštátnych reforiem vo vzťahu k právnemu štátu a správe vecí verejných a vytvorí konzultačné mechanizmy v prípade systémovej korupcie a slabej správy vecí verejných a
- navrhne prerokovanie ambiciózných ustanovení týkajúcich sa boja proti korupcii vo všetkých budúcich obchodných dohodách počnúc TTIP.

5. Výhľadový program rokovaní na usmerňovanie globalizácie

Rozvinutie celého potenciálu obchodu si bude vyžadovať ambiciózný a perspektívny program multilaterálnych a bilaterálnych rokovaní.

5.1. Posilnenie multilaterálneho obchodného systému

Mnohostranný systém musí zostať základným kameňom obchodnej politiky EÚ. Pravidlá WTO sú základom svetového obchodného poriadku. Napriek niektorým zlepšeniam však zostali z dôvodu neuzatvorenia rokovaní o DDA a skutočnosti, že úsilie členov WTO sa zameralo iným smerom, z väčšej časti za posledné dve desaťročia nemenné. EÚ by mala urobiť všetko preto, aby sa obnovila ústredná úloha WTO ako fóra pre obchodné rokovania. Všetci budú profitovať z globálnych pravidiel, ktoré sa vzťahujú na takmer všetky krajiny, pričom v súčasnosti má WTO 161 členov. Najväčšími obeťami neschopnosti napredovať vo WTO by boli najzraniteľnejšie rozvojové krajiny, ako aj krajiny bez účinnej dvojstrannej alebo regionálnej agendy.

⁽³⁵⁾ Európska komisia, pracovný dokument útvarov Komisie „Trade and worst forms of child labour“ („Obchod a najhoršie formy detskej práce“), SWD(2013) 173.

⁽³⁶⁾ Oznámenie Komisie „Preskúmanie politiky kontroly vývozu: záruka bezpečnosti a konkurencieschopnosti v meniacom sa svete“, COM(2014) 244.

⁽³⁷⁾ Európska komisia, Oznámenie „Boj proti korupcii“, KOM(2011) 308.

5.1.1. Napredovanie vo WTO

Aby sa WTO mohla znova ujať vedúcej úlohy v procese liberalizácie svetového obchodu a opäť zaujať popredné miesto ako fórum pre obchodné rokovania, musí najprv obrátiť stranu, pokiaľ ide o DDA. Toto si bude vyžadovať silný zmysel pre zodpovednosť zo strany všetkých jej členov. Desiata ministerská konferencia WTO v decembri 2015 v Nairobi, po prvýkrát usporiadaná v Afrike, prichádza v rozhodujúcom okamihu. EÚ je pripravená zohrávať svoju úlohu pri hľadaní dohody, hoci úspech nezávisí len od nej samotnej. Parametre, o ktorých sa rokovalo v roku 2008 – posledný vážny pokus toto kolo uzavrieť – nefungovali. Z vývoja po tomto neúspešnom pokuse je zrejmé, že na ich základe sa rokovania ani v budúcnosti nepodarí uzavrieť. Členovia WTO by mali uznať potrebu výraznej rekalibrácie.

V závislosti od toho, čo sa dohodne v Nairobi, by sa EÚ mala usilovať o oživenie WTO

- **V prvom rade tak, že zverí WTO ústrednú úlohu pri rozvoji a presadzovaní pravidiel globálneho obchodu**, od duševného vlastníctva po colnú oblasť, od digitálneho obchodu po osvedčené regulačné postupy. Posledné roky ukázali, že napriek nedostatku pokroku v rámci WTO obchodní partneri naďalej reagujú na meniacu sa realitu v globálnom obchode, ale robia tak na bilaterálnej a regionálnej úrovni. Ak sú však pravidlá vypracované mimo WTO v stovkách samostatných regionálnych dohôd, výsledný nesúlad môže obchod naopak skomplikovať, najmä pre MSP. Paradoxne je táto skutočnosť sprevádzaná vznikom globálnych hodnotových reťazcov, vzhľadom na ktoré je globálny súbor pravidiel dôležitejší ako kedykoľvek predtým. Pravidlá pre domácu poľnohospodársku podporu narušujúcu obchod sa môžu účinne rozvíjať len v rámci WTO.
- **V ďalšom rade tak, že snahu o dosahovanie výsledkov bude sprevádzať cielenjší prístup.** Úspech na ministerskej konferencii na Bali v roku 2013 bolo možné dosiahnuť vďaka tomu, že členovia venovali každej otázke osobitnú pozornosť. To sa ukázalo byť oveľa účinnejším ako tzv. celistvý prístup, v rámci ktorého žiadne jednotlivé výsledky nemožno odsúhlasiť, kým všetky položky rozsiahleho programu nie sú schválené. Po konferencii v Nairobi by spôsob rokovaní, v ktorých sa ku každej otázke pristupuje osobitne, môže ukázať ako sľubnejší, pokiaľ ide o dosiahnutie pokroku v agende WTO, než ďalšie široké a komplexné kolo rokovaní. Takýto prístup by sa mohol preskúmať v záujme otvorenia nových možností pre WTO a dosiahnutia ďalšieho pokroku v oblastiach, v ktorých už záväzky existujú. Takisto by sa mohla posilniť úloha WTO, pokiaľ ide o výmenu informácií a monitorovanie rozvoja politiky, najmä v súvislosti s pravidlami vypracovanými v kontexte dohôd o voľnom obchode.
- **A napokon tak, že sa navrhne, aby určitá podskupina členov WTO mohla pokročiť v určitej otázke**, pričom by sa zároveň ponechala možnosť ostatným členom WTO, aby sa v prípade záujmu zapojili v neskoršom štádiu. Tým by sa umožnili nové viacstranné dohody pod záštitou WTO a uľahčilo sa zakotviť vo WTO viacstranné dohody, o ktorých sa v súčasnosti rokuje mimo tejto organizácie.

Uplatňovanie týchto troch zásad by bolo v záujme všetkých členov WTO, najmä tých najmenších a najchudobnejších. Zabezpečenie inkluzívnosti začína tým, že sa zabezpečí, aby členovia WTO mohli účinne ovplyvňovať pravidlá globálneho obchodu v rámci WTO a nemuseli ísť mimo tejto organizácie, pokiaľ chcú napredovať. WTO by mohla pracovať dynamickejšie, čo sa aj veľmi žiada, keby rokovania o pravidlách neboli viazané na rokovania o prístupe na trh, keby každá samostatná otázka nebola prerokovávaná v spojitosti so všetkými ostatnými otázkami a keby celé kolektívne členstvo nezáviselo od každého jednotlivého člena WTO. To by umožnilo účinnejšie riešiť výzvy moderného svetového obchodu, akými sú digitálne hospodárstvo, zvyšujúci sa význam služieb, obmedzenia vývozu a zložitost' pravidiel pôvodu.

Tieto zmeny však nie sú dostatočné. Úplné oživenie WTO si bude vyžadovať, aby jej členovia venovali pozornosť pôvodným príčinám súčasnej bezvýhodiskovej situácie. Skutočná prekážka rokovaní nie je inštitucionálnej ani technickej povahy, dokonca sa netýka ani samotného obsahu agendy, ale skôr vôle účastníkov nájsť kompromis. Vyplýva to zo skutočnosti, že systém WTO sa nevyvíja tak rýchlo, ako globálna ekonomická realita. V hospodárskom vplyve hlavných obchodných partnerov nastal obrovský posun, čo sa však doposiaľ nijako neodzrkadlilo v systéme WTO. Dôsledkom toho stále narastá nerovnováha medzi príspevkom, ktorý prinášajú veľké rýchlo rozvíjajúce sa krajiny do mnohostranného obchodného systému, a výhodami, ktoré z neho ťažia. Tento trend bol citeľný už na začiatku DDA a odvtedy sa významne posilnil. Ak sa nič nezmení, bude pokračovať aj v budúcnosti.

Nové vyváženie pomerného príspevku vyspelých krajín a rozvíjajúcich sa ekonomík v systéme je kľúčovou požiadavkou, aby bolo možné v budúcnosti napredovať. Toto je vysoko citlivá politická záležitosť a v súčasnosti neexistuje dostatočná vôľa na jej seriózne riešenie. Ale nebude možné pokračovať v akejkoľvek hlbšej zmene spôsobu fungovania WTO, kým sa systém nedostane z tejto blokády.

Komisia v krátkodobom horizonte:

- sa aktívne zasadí o uzavretie dauhaského kola rokovaní
- a v dlhodobom horizonte:
- sa bude snažiť v rámci WTO o to, aby sa v prvom rade vypracovali pravidlá, ktorými sa má riadiť svetový obchod;
- predloží návrhy na cielenejšie a konkrétnejšie výstupy v rámci WTO;
- bude podporovať, aby rozhodujúci počet členov podporil pokrokové iniciatívy v rámci WTO a
- predloží návrhy na lepšie zohľadnenie rôznych možností členov WTO, pokiaľ ide o príspevok do systému, na základe dynamickejších prístupov špecifických pre jednotlivé odvetvia a problémy.

5.1.2. Navrhnutie otvoreného prístupu k dvojstranným a regionálnym dohodám

EÚ musí pokračovať vo svojej snahe o uzatváranie dvojstranných a regionálnych dohôd spôsobom, ktorý podporuje návrat WTO do centra rokovaní o svetovom obchode. Dohody o voľnom obchode môžu slúžiť ako laboratórium celosvetovej liberalizácie obchodu. EÚ by mala vypracovať budúce návrhy WTO na vyplnenie medzier v mnohostrannom súbore pravidiel a zredukovanie roztrieštenosti riešení dosiahnutých pri dvojstranných rokovaniach.

EÚ by mala do svojich dohôd o voľnom obchode zahrnúť vhodné mechanizmy umožňujúce iným zainteresovaným krajinám pripojiť sa k nim v budúcnosti za predpokladu, že sú pripravené na plnenie stanovených ambícií. EÚ už tento prístup uplatnila v kontexte rokovaní o TiSA, pričom od začiatku zastáva názor, že táto viacstranná dohoda sa musí zakladať na multilaterálnej štruktúre Všeobecnej dohody o obchode so službami a musí byť otvorená pre všetky členské krajiny WTO, ktoré majú záujem sa k nej pripojiť. Ďalším príkladom je dohoda o voľnom obchode s Kolumbiou a Peru, ktorú EÚ podpísala v roku 2012, a ku ktorej pristúpi aj Ekvádor v nadväznosti na rokovania uzavreté v júli 2014. Pokiaľ ide o budúcnosť, viaceré krajiny signalizovali svoj záujem pripojiť sa k budúcej dohode o TTIP. Takéto možnosti by sa mohli preskúmať, v prvom rade pokiaľ ide o krajiny, ktoré majú úzke vzťahy s EÚ alebo Spojenými štátmi americkými a sú pripravené vyhovieť ambicióznym cieľom v rámci danej dohody. Podobný prístup by sa mohol uplatniť pri prepájaní existujúcich a budúcich dohôd o voľnom obchode v ázijsko-tichomorskej oblasti, ktorá je kľúčová, pokiaľ ide o fungovanie globálnych hodnotových reťazcov.

EÚ už podnikla konkrétne kroky zamerané na interoperabilitu svojich dohôd prostredníctvom uľahčenia kumulácie pôvodu. Za normálnych okolností sa na výrobky vzťahuje bezcolný prístup na trh EÚ v rámci dohody o voľnom obchode len v prípade, ak sa určité percento ich hodnoty alebo určité kľúčové kroky výrobného procesu odohrávajú alebo majú pôvod v partnerskej krajine. Ak pôvod možno kumulovať, vstupy môžu pochádzať aj z určitých ďalších krajín, ktoré majú dohody o voľnom obchode s EÚ a môžu naďalej využívať bezcolný prístup. Toto pravidlo sa už uplatňuje napríklad medzi EÚ, Stredozemím a krajinami EZVO. Vzájomné vstupy sa považujú za vstupy podliehajúce colným preferenciám v rámci dohody o voľnom obchode, pričom tento systém je známy ako „systém paneuro-stredomorskej kumulácie pôvodu“. Kumulácia pôvodu znižuje napätie vznikajúce na základe toho, že dohody o voľnom obchode majú dvojstranný charakter, pričom však výrobné procesy sú rozdrobené naprieč hodnotovými reťazcami v rôznych krajinách.

Komisia:

- prispeje k riešeniu kľúčových výziev, ktorým čelí WTO, na základe riešení dosiahnutých v rámci dvojstranných a regionálnych iniciatív;
- preukáže ochotu otvoriť prístup k dohodám o voľnom obchode vrátane TTIP a colných dohôd pre tretie krajiny, ktoré majú záujem sa k nim pripojiť, a to za predpokladu, že sú pripravené vyhovieť ambicióznym cieľom v rámci príslušnej dohody, ku ktorej sa chcú pripojiť; a
- v rámci prebiehajúcich rokovaní preskúma možnosť povoliť kumuláciu pôvodu v prípade krajín, s ktorými EÚ rovnako ako jej partneri v rámci dohôd o voľnom obchode už majú uzatvorené dohody o voľnom obchode.

5.2. Napredovanie bilaterálnych vzťahov

Náš dvojstranný program by mal sledovať tri hlavné zásady.

- **Aby obchodná politika EÚ mohla vytvárať pracovné miesta a rast, naše priority týkajúce sa začatia rokovaní musia naďalej vychádzať z ekonomických kritérií**, pričom sa takisto musí vziať do úvahy pripravenosť partnerov, ako aj širší politický kontext.
- **Recipročné a účinné otvorenie dohôd o voľnom obchode musí byť založené na ambiciózných cieľoch.** To si vyžaduje riešenie prekážok komplexným spôsobom spolu s účinným vykonávaním a presadzovaním bez toho, aby nechali priestor pre nové prekážky, ktoré by nahradili tie staré. EÚ musí však zotrvať na svojom pružnom prístupe k rokovaniam o dohodách o voľnom obchode, aby bolo možné zohľadniť hospodársku realitu jej partnerov.
- **V budúcnosti bude EÚ musieť zlepšiť súlad medzi jej prístupom voči rozvíjajúcim sa krajinám na mnohostrannej, dvojstrannej a jednostrannej úrovni.** Platí to najmä v jej vzťahu k tým krajinám, ktoré už čerpajú výhody z VSP. V ich prípade by sa v rámci našich budúcich dvojstranných dohôd mala očakávať takmer úplná reciprocita.

5.2.1. Výsledky rokovaní so Spojenými štátmi americkými a s Kanadou

Rokovania o TTIP sú najambicióznejšími a najstrategickejšími obchodnými rokovaniami, na akých sa EÚ doposiaľ zúčastnila. TTIP posilní vzťahy Európy so Spojenými štátmi, s našim najdôležitejším politickým spojencom a najväčším vývozným trhom, a poskytne živnú pôdu na vytváranie a testovanie globálnych pravidiel. Po desiatich kolách rokovaní od júla 2013 sa pomaly ukazujú obrysy toho, ako by mohla vyvážená dohoda vyzeráť. Z pohľadu EÚ by takáto vyvážená dohoda zahŕňala:

- ambiciózný a vyvážený balík prístupu na trh porovnateľný s dohodou o voľnom obchode medzi EÚ a Kanadou;
- nový prístup k regulačnej spolupráci, ako aj konkrétne regulačné výsledky v kľúčových odvetviach pri súčasnom plnom rešpektovaní úrovne ochrany a regulačnej autonómie každej zo strán; a
- modernizáciu pravidiel medzinárodného obchodu, a to aj v oblastiach ako trvalo udržateľný rozvoj, boj proti korupcii, obchodné aspekty energií a surovín a investície.

Komplexná hospodárska a obchodná dohoda (CETA) s Kanadou je doposiaľ najkomplexnejšou dohodou EÚ o voľnom obchode. CETA je prelomová dohoda, ktorou sa stanovuje ambiciózna liberalizácia obchodu a investícií. Vytvorí významné ekonomické príležitosti pre európske spoločnosti, spotrebiteľov a širokú verejnosť a podporuje normy EÚ. Zahŕňa nebývalé záväzky Kanady týkajúce sa verejného obstarávania a zemepisných označení.

Komisia:

- sa bude usilovať o uzatvorenie ambiciózneho, komplexného a vzájomne prospešného TTIP, pričom tento cieľ si stanovila ako jednu zo svojich desiatich najdôležitejších priorít v rámci tohto mandátu; a
- predloží CETA Rade a Európskemu parlamentu na schválenie čo najskôr v roku 2016.

5.2.2. Strategické prehlbovanie obchodných vzťahov s Áziou a Tichomorím

Tento región má zásadný význam pre európske hospodárske záujmy. EÚ sa v Ázii zviditeľnila už ambicióznou dohodou s Južnou Kóreou; stratégiou v súvislosti s ASEAN založenou na individuálnych dohodách ako stavebných prvkoch podporujúcich interregionálny rámec EÚ–ASEAN; rokovaniami o dohode o voľnom obchode s Japonskom a prebiehajúcimi rokovaniami o investíciách s Čínou a Mjanmarskom. V priebehu najbližších rokov bude potrebné sa o túto stratégiu prehlbovania obchodných vzťahov s Áziou usilovať, konsolidovať a obohacovať ju.

Uzatvorenie dohody o voľnom obchode medzi EÚ a Japonskom je strategickou prioritou, ktorá by mala viesť nielen k zintenzívneniu bilaterálneho obchodu a investícií, ale aj k lepšej hospodárskej integrácii, užšej spolupráci medzi podnikmi EÚ a japonskými podnikmi a užšej spolupráci medzi EÚ a Japonskom v medzinárodných regulačných a normalizačných orgánoch.

EÚ sa aktívne usiluje o prehĺbenie našich vzťahov s Čínou a obnovenie rovnováhy v rámci nich obojstranne prospešným spôsobom. Prebiehajúce rokovanie o bilaterálnej investičnej dohode je hlavnou prioritou pri dosahovaní tohto cieľa. Prostredníctvom uzatvorenia tejto dohody sa podporia reformy Číny a mala by sa uľahčiť čínska účasť v investičnom pláne Komisie pre Európu, ako aj európska účasť v projektoch Číny v rámci stratégie „Jedno pásmo, jedna cesta“ (One belt, one road). Obe strany by mali tiež prospech z uzavretia dvojstrannej dohody, v rámci ktorej by sa uskutočnili skutočné opatrenia na ochranu zemepisných označení na najvyššej úrovni podľa medzinárodných noriem. Čína navrhla ďalšie prehlbovanie vzťahov prostredníctvom dohody o voľnom obchode, ale EÚ bude pripravená zapojiť sa do takéhoto procesu až vtedy, keď budú splnené príslušné podmienky, ako je stanovené v strategickom programe spolupráce medzi EÚ a Čínou do roku 2020. Dané podmienky súvisia tiež s úspešným vykonaním celého spektra domácich hospodárskych reforiem v Číne, keďže účelom dohody o voľnom obchode by nevyhnutne malo byť vytvorenie rovnakých východiskových podmienok. EÚ a Čína by mali zároveň posilniť svoj dialóg o regionálnych a multilaterálnych obchodných a investičných otázkach. EÚ by mala podporovať rastúcu úlohu Číny v multilaterálnom obchodnom systéme a v rámci viacstranných iniciatív vrátane TiSA, Dohody o obchode s produktmi informačných technológií, EGA, medzinárodnej pracovnej skupiny pre vývozné úvery a GPA tak, aby Čína posilnila vyhliadky týchto iniciatív na úspech a prevzala záväzky v súlade s výhodami, ktoré pre ňu plynú z otvoreného obchodného systému.

Keďže investori z EÚ pôsobia vo východnej Ázii v čoraz viac integrovanom regionálnom dodávateľskom reťazci, zo širšej siete investičných dohôd v tomto regióne by mali veľký úžitok. V nadväznosti na ustanovenia o investíciách v rámci rokovaní s Čínou bude EÚ skúmať možnosť začať rokovania o investíciách s Hongkongom a Taiwanom³⁸.

Dohoda o voľnom obchode medzi EÚ a Južnou Kóreou je najambicióznejšou obchodnou dohodou, akú kedy EÚ vykonávala. Prostredníctvom tejto dohody EÚ vyslala jasný signál o záväzku prehlbovania obchodných vzťahov s Áziou a zároveň sa pre vývoz z EÚ otvoril rýchlorastúci juhoázijský trh. Dohoda sa však nevzťahuje na ochranu investícií, keďže o tejto sa rokovalo ešte predtým, než EÚ získala túto právomoc v nadväznosti na Lisabonskú zmluvu. Zo skúseností získaných pri vykonávaní dohody takisto vyplýva, že niektoré ustanovenia by sa v záujme zlepšenia jej fungovania mohli upraviť. Obidve otázky sa môžu riešiť súčasne v rámci revízie dohody.

V juhovýchodnej Ázii v nadväznosti na dohodu so Singapurom znamenalo uzavretie rokovaní s Vietnamom druhú líniu smerovania pre spoluprácu s inými partnermi. EÚ je naďalej odhodlaná obnoviť rokovania s Malajziou, ale aj s Thajskom, keď na to budú vytvorené vhodné podmienky, uzavrieť rokovania o investíciách s Mjanmarskom a začať prípadne rokovania o dohode o voľnom obchode s Filipínami a Indonéziou. Komisia a krajiny združené v ASEAN sa čoskoro stretnú na regionálnej úrovni s cieľom preskúmať a zhodnotiť pokrok v integrácii ASEAN, stav bilaterálnych dohôd o voľnom obchode medzi EÚ a členmi ASEAN a rovnako aj to, ako tieto iniciatívy môžu slúžiť ako stavebné prvky interregionálnej dohody o obchode a investíciách.

³⁸ Samostatné colné územie Taiwan, Penghu, Kinmen a Matsu.

Ambicióznym výsledkom dohody o voľnom obchode s Indiou by bolo vytvorenie nových obchodných príležitostí na spoločnom trhu s viac ako 1,7 miliardami ľudí. Komisia je naďalej pripravená obnoviť rokovania o komplexnej a ambicióznej dohode o voľnom obchode.

Austrália a Nový Zéland sú blízkymi partnermi Európy, zdieľajú európske hodnoty a názory na mnohé otázky a zohrávajú dôležitú úlohu v ázijsko-tichomorskej oblasti a vo viacstrannom kontexte. Silnejšie hospodárske vzťahy s týmito krajinami takisto poskytnú pevnú platformu pre hlbšiu integráciu so širšími ázijsko-tichomorskými hodnotovými reťazcami. Posilniť tieto vzťahy by malo byť prioritou.

Po dohode o iránskom jadrovom programe EÚ posúdi v náležitom čase možnosť prehlbenia obchodných vzťahov, a to predovšetkým prostredníctvom prístúpenia Iránu k WTO. Komisia je naďalej pripravená dokončiť rokovania o dohode o voľnom obchode s krajinami Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive.

Komisia:

- požiada o povolenie rokovať o dohodách o voľnom obchode s Austráliou a Novým Zélandom, berúc do úvahy citlivé otázky poľnohospodárstva EÚ;
- sa bude usilovať o obnovenie rokovaní o ambicióznej interregionálnej dohode o voľnom obchode s ASEAN, vychádzajúc z dvojstranných dohôd medzi EÚ a členmi ASEAN;
- preskúma začatie rokovaní o investíciách s Južnou Kóreou v rámci novej revízie dohody o voľnom obchode a
- uzavrie prebiehajúce rokovania o investíciách s Čínou a preskúma možnosti začať rokovania o investíciách s Hongkongom a Taiwanom.

5.2.3. Nové vymedzenie vzťahov s Afrikou

Prebiehajúca transformácia Afriky bude mať významný vplyv na svet. Ide o veľa z hľadiska odstránenia chudoby, ako aj z hľadiska nových hospodárskych príležitostí. Afrika je kontinentom s najrýchlejším rastom za posledné desaťročie. Avšak kľúčovou výzvou je dosiahnuť trvalo udržateľný rast. To si vyžaduje účinný program hospodárskej transformácie a industrializácie. Obchod a investície budú kľúčové pri riešení týchto výziev. Afriky stále trpí veľkou mierou rozdrobenosti trhov a značnými prekážkami medzi krajinami. Existuje veľká potreba podpory regionálnej integrácie a vytvárania hospodárskych uzlov, z ktorých by mal prospech celý región.

Obchodné vzťahy medzi EÚ a Afrikou vstúpili do novej fázy v roku 2014 uzatvorením troch regionálnych dohôd o hospodárskom partnerstve (DHP), ktoré zahŕňajú 27 krajín západnej, východnej a južnej Afriky. Nimi sa uzatvorilo nové dynamické partnerstvo medzi oboma kontinentmi a pripravila sa pôda pre užšiu spoluprácu v budúcnosti. DHP takisto napomáhajú regionálnu integráciu samotnej Afriky a vytvárajú podmienky pre širšie africké integračné úsilie.

Splnenie prísľubu týchto dohôd bude hlavným cieľom, ktorý bude potrebné dosiahnuť v nadchádzajúcich rokoch. Pred nami sú mnohé výzvy vrátane zabezpečenia toho, aby DPH preukázali svoj potenciál v oblasti rozvoja. DHP môžu prispieť k zvýšeniu predvídateľnosti a transparentnosti obchodného prostredia, mnoho však bude závisieť od skutočných domácich reforiem. To je v rukách afrických krajín, ale EÚ je pripravená podporiť ich. Dostupná rozvojová pomoc môže posilniť kapacity a optimalizovať podmienky pre africké krajiny, aby mali úžitok z účinného vykonávania DHP spôsobom, ktorý je v súlade s ich vlastnými rozvojovými stratégiami.

Pokiaľ ide o budúcnosť, DHP sú tiež mostom do budúcnosti. Súčasné DHP sa väčšinou vzťahujú iba na obchod s tovarom. Existuje dobrý dôvod na to, aby sa DHP postupne rozšírili aj na ďalšie oblasti, ako napríklad na služby a investície. Uľahčovanie a ochrana investícií bude mať zásadný význam ako ďalší krok na podporu rastu na africkom kontinente.

Komisia:

- bude spolupracovať s africkými partnermi na zabezpečenie účinného vykonávania DHP zavedením silných inštitúcií, štruktúr a mechanizmov (vrátane partnerstva s členskými štátmi, Európskym parlamentom a občianskou spoločnosťou), ktoré prispievajú aj k zlepšeniu reforiem v oblasti právneho štátu a dobrej správy vecí verejných;
- bude naďalej podporovať regionálnu integráciu a poskytovať špecializované budovanie kapacít, aj prostredníctvom „pomoci obchodu“;
- prehľbí vzťahy s tými africkými partnermi, ktorí sú ochotní stavať na DHP, predovšetkým prostredníctvom doložiek o preskúmaní týkajúcich sa služieb a investícií;
- zväží bilaterálne investičné dohody s kľúčovými africkými krajinami na základe ekonomických kritérií a existujúceho právneho rámca pre zahraničné investície a
- vypracuje zásady investovania spolu s Africkou úniou alebo regionálnymi hospodárskymi spoločenstvami.

5.2.4. Rozsiahly a ambiciózny program s Latinskou Amerikou a Karibikom

Latinská Amerika spolu s Karibikom sú dlhodobými obchodnými a investičnými partnermi EÚ. Preferenčné obchodné dohody boli uzavreté s 26 z 33 krajín Latinskej Ameriky a Karibiku. Spoločnosti EÚ patria medzi najväčších investorov v Latinskej Amerike s portfóliom, ktoré prekračuje investície EÚ v iných regiónoch.

Dohoda o hospodárskom partnerstve s Karibikom a dohody o voľnom obchode s Peru, Kolumbiou, Ekvádorom a Strednou Amerikou vytvárajú novú dynamiku pre obchodovanie, investície a podporu spoločného programu v oblasti trvalo udržateľného rozvoja a regionálnej integrácie. Dohoda o voľnom obchode medzi EÚ a Mexikom vyrokovaná pred rokom 2001 bola prospešná pre obe strany, ale v súčasnosti je už prekonaná. Je vhodný čas začať rokovania o modernizácii globálnej dohody medzi EÚ a Mexikom a využívať všetky nevyužitú výhody pre naše hospodárstva. Komisia zároveň posudzuje možnosť modernizácie dohody o pridružení s Čile. EÚ a Mercosur rokujú o dohode o voľnom obchode od roku 2000. EÚ opätovne potvrdzuje svoj záväzok uzatvoriť rozsiahlu a komplexnú dohodu o voľnom obchode so združením Mercosur, ktorá by zohľadnila hospodársku realitu v danom regióne a bola zameraná na odstránenie prekážok a podporu obchodu.

Komisia:

- bude pokračovať v rokovaníach o ambicióznej, vyváženej a komplexnej dohode o voľnom obchode s Mercosur
- si bude žiadať smernice na rokovania s cieľom modernizovať dohody o voľnom obchode s Mexikom a Čile po dokončení analýzy rozsahu pôsobnosti. Tieto dohody by mali byť porovnateľné a zlučiteľné s našou dohodou o voľnom obchode s Kanadou a budúcou dohodou so Spojenými štátmi a
- mali by sme byť pripravení zväžiť investičné dohody s kľúčovými krajinami Latinskej Ameriky, v ktorých má EÚ výrazný objem investícií, a vypracovať, ako prvý krok, právne nezáväzné zásady investovania.

5.2.5. Úzke partnerstvo s Tureckom

Turecko je najbližšia rozvíjajúca sa ekonomika k EÚ a kľúčový regionálny aktér, ale obchodné a investičné vzťahy nie sú optimálne. Od 31. decembra 1995 sú EÚ a Turecko prepojené prostredníctvom colnej únie. V súčasnej podobe sa táto colná únia vzťahuje len na priemyselný tovar a jej súčasťou nie je mechanizmus urovnávania sporov. Modernizácia colnej únie by mala uvoľniť nevyužitý hospodársky potenciál v oblastiach, ako sú služby, poľnohospodárstvo a vládne obstarávanie. Zreformovaná colná únia by mala tiež pripraviť cestu pre budúce pridruženie Turecka k dohodám EÚ o voľnom obchode.

Komisia vyvinie nový, ambicióznejší rámec s Tureckom, pričom aktualizuje colnú úniu.

5.2.6. Stabilita a prosperita v susedných krajinách EÚ

Európska susedská politika je v súčasnosti predmetom preskúmania vzhľadom na významný vývoj v posledných rokoch. Na východe sa dôraz bude klásť na účinné vykonávanie dohôd o pridružení a prehĺbených a komplexných dohôd o voľnom obchode (AA/DCFTA) s Ukrajinou, Moldavskom a Gruzínskom, čo povedie k postupnej integrácii trhu. Komisia bude úzko spolupracovať s týmito tromi krajinami tak, aby sa maximalizovali hmatateľné hospodárske výsledky týchto ambiciózných dohôd. Na juhu je cieľom uzavrieť dohodu o DCFTA s Marokom a Tuniskom.

Zatiaľ čo Komisia je naďalej pripravená preskúmať možnosť AA/DCFTA s ostatnými susedskými krajinami, najmä s Jordánskom, uznáva, že užšia integrácia s EÚ nie je žiaduca v prípade každej z týchto krajín. Komisia preto preskúma iné individuálne spôsoby zlepšenia nášho obchodného a investičného vzťahu s ostatnými susedskými partnermi na základe vzájomného záujmu. Súbežne je s cieľom posilniť regionálnu obchodnú integráciu susedných krajín s EÚ a navzájom medzi sebou potrebné, aby sa urýchlili prebiehajúce rokovania v rámci jednotného regionálneho dohovoru o celoeurópsko–stredozemských pravidlách pôvodu v záujme modernizácie a zjednodušenia týchto pravidiel.

Komisia:

- bude účinne vykonávať AA/DCFTA s Gruzínskom, Moldavskom a Ukrajinou;
- sa bude usilovať o uzatvorenie dohody o DCFTA s Marokom a Tuniskom a
- sa bude usilovať o dokončenie prebiehajúcich rokovaní s cieľom modernizovať a zjednodušiť celoeurópsko–stredozemské pravidlá pôvodu podľa jednotného regionálneho dohovoru o celoeurópsko–stredozemských pravidlách pôvodu.

5.2.7. Náročný vzťah s Ruskom

Strategickým záujmom EÚ je naďalej dosiahnutie užších hospodárskych väzieb s Ruskom. Vyhliadky na to však bude určovať v prvom rade ruská domáca a zahraničná politika, v rámci ktorej zatiaľ nebadáť náznaky potrebných zmien. Takisto je nutné uvažovať o vývoji v rámci Eurázijskej hospodárskej únie.

Záver

Obchod nie je sám o sebe cieľom. Je to nástroj, ktorý má slúžiť ľuďom. Cieľom obchodnej politiky EÚ je čo najlepšie využiť tieto výhody.

To znamená, že je potrebné zabezpečiť účinnosť obchodnej a investičnej politiky. Obchodná a investičná politika musí riešiť skutočné problémy na základe aktuálneho chápania toho, že svetová ekonomika je úzko spojená v rámci globálnych hodnotových reťazcov, že služby – vrátane tých, ktoré vyžadujú, aby sa poskytovatelia presúvali cez hranice – sú čoraz dôležitejšie, a že digitálna revolúcia transformuje medzinárodné hospodárstvo. Obchodné dohody musia riešiť prekážky, ktorým čelia spoločnosti v modernom globálnom hospodárstve. Musia byť tiež účinne vykonávané a presadzované, aj pokiaľ ide o ustanovenia o malých a stredných podnikoch.

Obchodná a investičná politika musí rovnako prevziať zodpovednosť za podporu a propagáciu hodnôt a noriem EÚ. EÚ musí spolupracovať so svojimi partnermi na podporu ľudských práv, pracovných práv a ochrany životného prostredia, zdravia a ochrany spotrebiteľa, na podporu rozvoja, a prispieť svojím dielom k potláčaniu korupcie. Okrem toho sa prostredníctvom kľúčových politík pre budúcnosť európskej integrácie do svetového hospodárstva, ku ktorým patrí investičná a regulačná spolupráca, musia podporovať, nie oslabovať, širšie ciele EÚ týkajúce sa ochrany ľudí a Zeme. Akákoľvek zmena úrovne ochrany môže znamenať jedine zvýšenie tejto úrovne.

Zásadný význam pre splnenie všetkých týchto cieľov má obchodná politika, ktorá zostáva ambicióznou vo svojom úsilí ovplyvňovať globalizáciu. Obchod prináša ľuďom najväčšie výhody vtedy, keď vytvára ekonomické príležitosti. To znamená činnosť na podporu mnohostranného systému v rámci WTO a cieleňú stratégiu pre bilaterálny a regionálny obchod a investičné dohody.

EÚ môže dosiahnuť tieto ciele len vtedy, ak vystupuje jednotne a zaručuje, že so všetkými členskými štátmi EÚ, občanmi a spoločnosťami sa zaobchádza rovnako. Postup musí byť koherentný vo všetkých politických oblastiach. Pre našu každodennú činnosť musia platiť tieto zásady jednotnosti a súdržnosti, keďže Komisia, s podporou Rady a Parlamentu, sa bude v nadchádzajúcich rokoch usilovať o presadenie obsahu tohto oznámenia.